

№ 5-6.

EESTI

NELJAPÄEVAL,
29. MÄRTSIL 1923.

SPORDILEHT

6
MÄR
BER
6

• EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA •

TAAVET KIVIVISKAJA

HIND 50 MARKA.

A.-S. Balti spordiriistade vabrik Tartus.

Kontor: Aurulaeva tän. № 1.

Ladu: Rüütli tän. № 9.

Kõnetraat 187.

Kõnetraat 602.

Soovitab odavate hindadega hooajaks:

kõiksugu kergejõustiku ja jalgpalliabinõusid.

Vehklemise ja võimlemise abinõud.

Täielikud võimlemissaalide sissesäaded.

Eelarved ja plaanid maksuta.

Esitaja Tallinnas o.-ü. „Esto“ Pikk tän. 47.

O.-Ü. „ESTO“

TALLINNAS, PIKK TÄN. 47.

Soovitab suviseks hooajaks:

kõiksugu kergejõustiku- ja jalgpalliabinõusid, kodu-
kui ka väljamaa tehastest.

Ladus kodu- ja väljamaa uuem sportline kirjandus, käsiraamatud
jne. jne.

A.-S. Balti spordiriistade vabriku esitus.

EESTI SPORDILEHT

VASTUTAV TOIMETAJA HARALD TAMMER.

TOIMETUSE LIIKMED: LEOPOLD TÕN SON, WILLIAM FISKAR JA JOHANN KAUBA.

VÄLJAANDJA EESTI SPORDI KESKLIIT.

TELLIMISHIND:

TERVE AASTA PÄÄLE 500 MK
1/2 " " 275 "
1 KUU PÄÄLE . . . 50 "
ÜSIKNUMMER . . . 30 "
VÄLJAMAALE POOLE KALLIM.

TOIMETUS JA TALITUS:

TALLINN, GONSIORI TÄN. 4.
KÕNETRAAT 700, POSTKAST 70.

EESTI SPORDILEHT
Ilmub Iga

15-daks ja 30-daks kuupäevaks.

KUULUTUSTE HINNAD:

TEKSTI EES . . . LHK. 6.000 MK
TEKSTIS . . . " 8 000 "
TEKSTI JÄREL. " 4 000 "
LEHEKÜLJE OSAD HINNATAKSE
VASTAVALT NENDE
SUURUSELE.

Nõ. 5/6.

Neljapäeval, 29. Märtsil 1923 a.

IV. aastakäik.

Uued sihid kehakultuuris.

Kehakultuur kui ise-eesmärk ja kui abinõu inimese kehaorganide teguvõimsuse tõstmiseks.

A. Kalamees.

I.

Kehakultuuri võime meie kolmest pääseisukohast vaadelda: 1) kehakultuuri kui asja eneses sportlises mõistes, 2) praktilise elu seisukohalt ja 3) kunsti seisukohalt. Et ülevaadet hõlbustada, võime kaks esimest punkti koondada ühise sportlise mõiste alla, kuna kolmanda, kui sisuliselt siia mittekuuluva, kõrvale jätame.

Praktiline elu ja ka sportline tegevus nõuavad, et inimese keha tugev oleks. Mis tähendab tugev? See on: terve, jõurikas, teguvõimeline, osav, vastupidav, kiire jne. jne. Kuidas saavutame neid omadusi? Harjutades ja aina harjutades! Kuid harjutama peab nii, et iga väiksem liigutus otstarbekohane ja kasulik oleks. Kas on senine kehaline kasvatus, võimlemine, meile seda võimaldanud? Suurem osa võimlemisõpetajaid vastavad tingimata jaatavalt, kuid asjaga lähemalt tutvunedes tuleb asuda eitavale seisukohale. Sest kehakultuuri füsioloogi-

lisi ja psühholoogilisi põhimõtteid ja nõudeid tundma õppides ei saa kuidagi rahulduda enam võimlemisega, ainult võimlemisega.

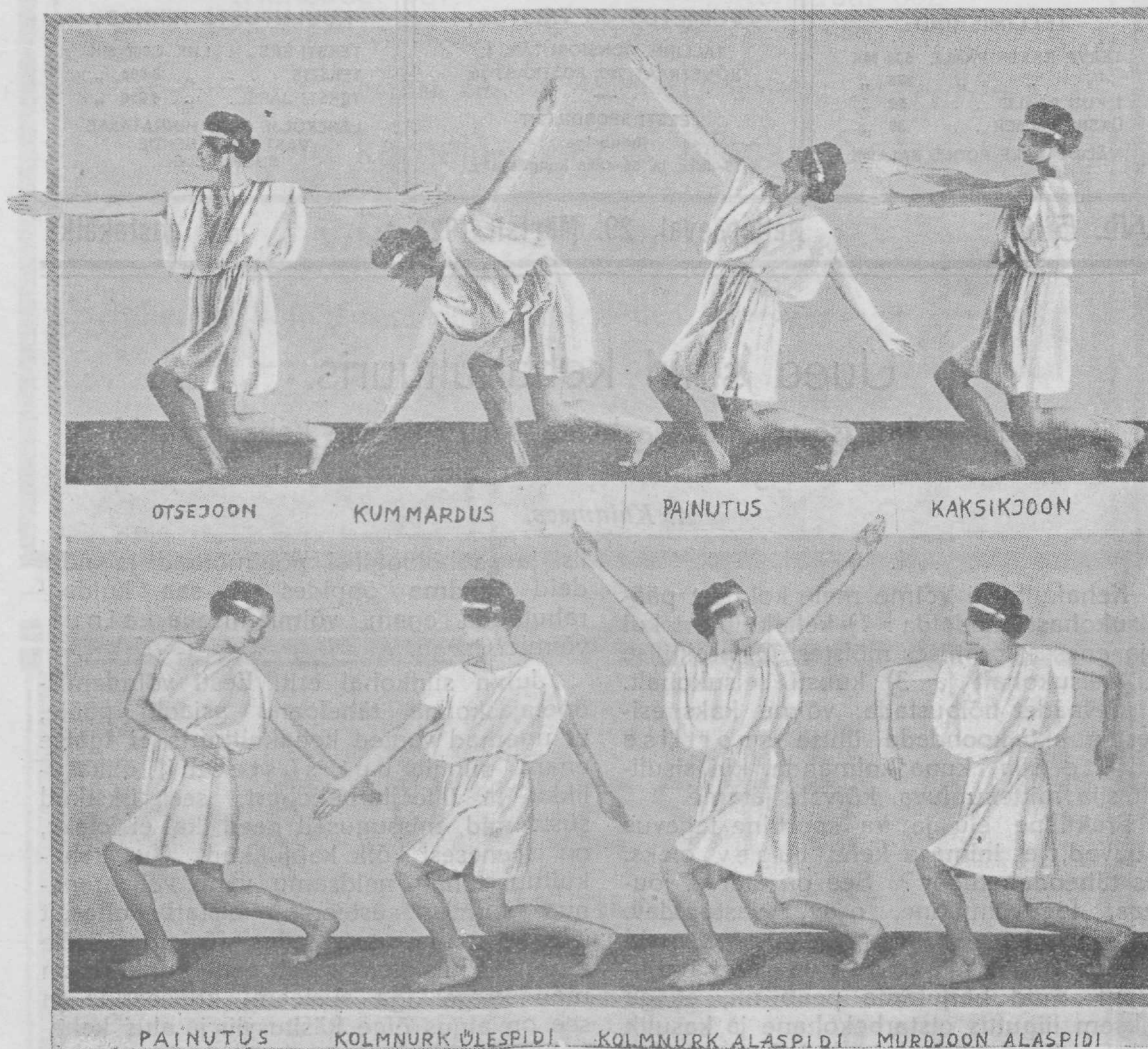
Juhin siinkohal eriti Eesti võimlemisõpetajaskonna tähelepanu asjaolu peale, et uuemad vaated kehakultuuris ei igatse enam mingit uut süsteemi, ülikasulikku ja üliotstarbekohast, sest üksikud süsteemid, missugused need ka ei oleks, on iseenesest kõik kahjulikud. Üus kehakultuur tahab neidsamu vanu väljaarenenud vorme, süsteeme, otstarbekohaselt ära kasutada, tugenedes füsioloogilisele alusele. Füsioloogilisest vaatepunktist on meil kerge iga süsteemi kritiseerida ja see on ainus õige käsitusviis ja alus kehakultuuris. Üleöö katsuda midagi uut luua, omapärast, on täieline absurd ja võimatus, — nagu seda mõnedki võimlemisõpetajad I. võimlemisõp. kongressil toonitasid ja praegugi püüavad. Uued rajad ja sihid arenevad isegi meie teaduslistest uurimus-

Ettetulnud tehniliste takistuste tõttu kaante trükkimisel ilmub käesolev Lihavõlde number teistsugusel kujul kui kavatsatud. Et toimetus tarvilikuks pidas lugejatele pühadeks sportlist lugemist muretseda ja ilukaante trükkimine alles pääle pühi oleks võinud sündida, saadab toimetus käesoleva kaksiknumbri harilikul kujul välja, kuna järgmine leht kunstnik G. Mambergi kaantega kevadenumbriks lubatud kujul ilmub.

Toimetus.

test aastate jooksul, äkki midagi eimillegisti luua on võimatu. See on meie suurem kurbloolus, et meil ainult võimlemise õpetajaid on, mitte kehakultuuri arendajaid.

orgaanid. Iga liigutus, tema järjekindel harjutamine loob teatava kehaehituse. Töö arendab keha oma tarviduse järel. Et kõik töö viisid ja võtted sportlises ja praktilises elus kasulikud pole, siis peame

Helleenide

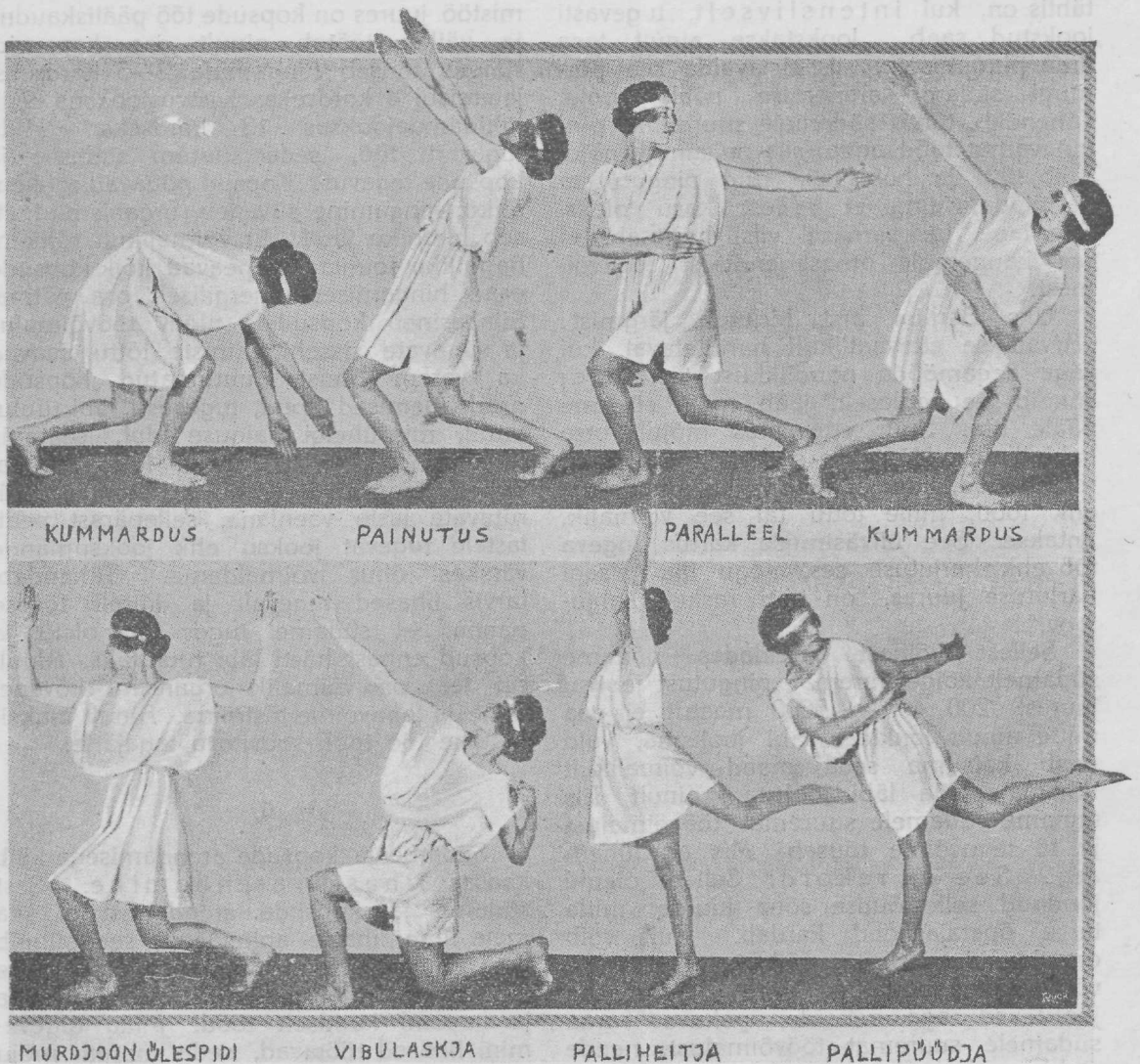
Prantsus sporditeadlane Raymond Duncan on muinsusuurimuste hellenique), mis prantsus sportlises ringkondades suurt elevust ja sest haruldaselt plastilisest süsteemist ettekantuna

Inimese keha ei pea mitte ainult terve, vaid ka teguvõimuline olema. Iga terve keha pole mitte teguvõimuline ega vastupidav. Pole kergemat asja, kui inimese keha harjutuste omadustele kohastada, mis seni meie kehalise kasvatuse süsteemis valitses. Inimese kehalise töö ehk funtsioonide järel kohanevad ka keha-

valima sarnaseid, mis meie otstarvetele kõige enam vastavad, meie keha teguvõimsamaks aitavad teha. Meie ei pea mitte keha harjutuste kohaselt areneda laskma, vaid meie peame harjutusi keha kohaselt arendama; mitte keha harjutuste järel looma, vaid harjutusi keha järel.

Sellest väljamineks nõuab füsioloogiline põhimõte järgmiste kehaliste omaduste arendamist: 1) sisemiste organide tegevõimsust, 2) lihasjõudu, 3) vastupidavust, 4) kiirust ja 5) osavust.

Missugune harjutus on siis südame tegevõimsuse tõstmiseks tarvilik. See on jook. Ja veel sarnased harjutused, kus korraga paljud lihasgrupid korraga töös. Mida rohkem lihaseid korraga töös, seda

võimlemisest.

põhjal säädnud kokku helleenide võimlemissüsteemi (gymnastique huvi äratanud. Käesolevatel ülesvõtetel on toodud üksikud elemendid võimlemiskooli õpetajanna Thérèse Brulé poolt.

Kõige tähtsam on sisemiste organide, eeskätt südame ja kopsude arendamine. Need on meie elu alustingimused, meie keha jõumasinad. On need nõrgad ja jõuetud, ei aita meil teiste organide tublidus midagi ja nad ütlevad omist ülesannetest lahti. Seepärast seisab südame ja kopsude arendamine esimesel kohal.

suuremat mõju nad südame tegevuse päale avaldavad, ja kasutoovalt. Töö tõttu on lihastes toiduainete ja hapniku tarvidus suurem, sellepärast peab süda tugevamini töötama, et verd rutemini edasi pumbata, mis omakord suurema hulga toiduaineid edasi ja tarvitatud, väsimusained ära toimetab. Tähendab, peab harjutusi valima,

mis korraga paljude lihaste tööd nõuavad. Nimetan siin mänge.

Nüüd jookse. Siin on korraga hulk lihaseid töös, peaaegu kõik keha lihased. Sellest suur südame töö. Kuid tähtis pole mitte ainult see, et meie jookseme, vaid tähtis on, kui intensiivselt, tugevasti jookstud saab. Jookstakse ainult tasa ilma pingutuseta, siis ei avalda see põrmugi südame arenemise päälle mõju. Tähendab, tarvis südamele suuremat, pingutavamad tööd anda, siis on ainult mõju. Võib tihti ja hoolsasti, kuid pingutuseta harjutada, ilma et sellest kasu oleks. Sportlane, kes sarnasel viisil harjutab, ei saa kaugemale omast endisest teguvõimest.

Üks Berliini arst kirjutab järgmist: „Arvatakse ettevaatlikult harjutatavat, kui väga aegamööda nõudlikkust tõstetakse; sünnib see aeglaselt, jääb mõju südame päälle ära. Suur ettevaatus mõjub otse kahjulikult. Nõutakse südamele küll suuremat tööd, ilma et talle vastavat harjutust ehk tööd, mille tõttu tal see võimalik antakse. See üliväsimuse kartus tugeva töö ehk harjutuse ees, nagu iga teisegi harjutuse juures, on tihti raskelt kahju-toov.“

Sellest kõigest järeldades nõuame südamele kõigesuuremat pingutust jooksu juures. 200, 400 — 5000 meetrit ei pea mitte ainult lonkides läbi jooksuma, vaid peab katsuma seda maad võimalikult lühema ajaga läbi jooksta, ainult siis anname südamele suuremat töövõimalust ja ta teguvõime tõuseb. Mis on lühem aeg? See on rekord! Sellega oleme jõudnud selle õudse sõna juurde, mida terve õpetajaskond kardab. Kuis võib ometi võidu jooksta, võib ju üliväsimus, või südamerabandus tulla! Sportlased jooksevad aga rekorde, pakuvad oma südamele suuremat töövõimalust, nende süda on terve, tugev ja neist saavad teguvõimsad inimesed. Ja see on elus suure tähtsusega. Kui tihti oleme näinud noori inimesi kümneastmelist trepi ehk väikest kinku ülesminnes lõpul ähkvat ja puhkivat: süda hakkas kloppima, ta polnud harjunud oma ülesandega.

Sellepärast nõuame südamele maksimaalset tööd.

Südamega käsikäes töötavad kopsud. Nad on lähedases sidemes. On südame töö suurem, tiheneb ka hingamine. Et kopsud areneda saaksid, selleks peame neid ümbritsevat rinnakasti suurendama ja see on võimalik vastavate harjutuste tõttu.

Sarnased harjutused oleks rootsi süsteemis pingutavad painutused rootsi seinajal. On kopsudel võimalik suuremat kogu õhku enestesse vastu võtta, siis ei tule ka hingeldamist niipea ette. Ja veel üks tähtis faktor. Hariliku istumistöö juures on kopsude töö pääliskaudne ja väike, töötab ainult osa kopsusid. Käigus tõuseb hingamine 2—3 kordseks, jalareisul 4 kordseks, kestvusjooksus 9 ja lühidamaajooksus 13 kordseks. Mida tugevam töö, seda suurem südame ja kopsude tegevus. Kopsud nõuavad rohkem õhku, hingamine süveneb, organism ahnitseb hapniku järele. Et võimalikult rohkem hapnikku toimetada, peavad kõik kopsude osad hingamisest energiliselt osa võtma. Siin esineb kopsudele tugev töövõimalus ja sügavate sissehingamiste tõttu saavad ka varem õhust puutumatud kopsude osad, ülemised tipud, tugevasti läbi tuulutatud, mis ühelgi haiguse idul, iseäranis tuberkuloosil, pesitsemata ei luba hakata. Tuberkuloos on iseäranis koolipingis küturavate laste vaenlane, sellepärast peab lastele tugevat jooksu ehk jooksumänge värskes õhus võimaldama. Tähendab, tarvis lihased tugevalt ja kiirelt töösse panna, et südamele tugev töö oleks ja kopsud ennast hästi läbi tuulutaks. Ainult sel teel on võimalik organismi kõvenemine ja teguvõime tõstmine. Ainult maksimaalne töö toob soovitava tagajärje.

II.

Südame ja kopsude arendamisega käib kaasas lihaste arendamine. Sest südame ja kopsude arendamist ei saa meie ilma lihaste abita teha, see sünnib ikka kaudselt; enne paneme oma tahte läbi lihased tööle, siis saavad ka süda ja kopsud kaudselt tööd. Mida tugevama lihased töötavad, seda suurem mõju südame ja kopsude päälle. Et lihased samuti teguvõimsad oleksid, kehtvat ja vastupidavat tööd suudaksid teha, peame neid harjutama.

Varemail aegul oli kehakultuuris ainult üks tegur lihaste arendamiseks: nende massi suurendamine ja jõu kasvatamine. Et tugevate ja nurgeliste lihastega inimesed tihti kõige teguvõimetumad oma sise- ja välimiste organide poolest on, siis võtab füsioloogiline kehakultuuri printsiip päälle lihasmassi sünnituse ka veel teisi harjutusi lihaste arendamiseks juurde. Need oleksid: 1) venitus-, 2) kiirejõulised-, 3) vastupaneku- ja 4) lõdvestamisharjutused.

Endine kehakultuuri printsiip andis lihastele ainult lühenemisvõimalust. Mida lihas lühem, seda nõrgem ta, mida pikem, seda ta tugevam. Ennem katsuti lihast võimalikult jämedaks oma läbilõikes luua, mille tõttu ta omas pikkuses kaotas. Pikal lihasel on aga võimalus ennast välja venitada, et siis kokkutõmbel võimalikult kauemat ja pikemat aega oma jõudu ära kasutada. Käte- ja rinnalihased peavad

jõuharjutused. Lihase ei pea ainult pikk, vaid ka võrdlemisi oma pikkuse suhtes jäme olema. Temas peab võimalikult palju lihaskiude olema. Seda saavutame sar-naste harjutuste näol, mis lihasmassi suurendavad. Need oleksid: raskustõstmine, poks, maadlus, turnimine, kõievedu jne. Raskustõstmisest iseäranis rebimine. On lihas tugev ja meie tema jõudu kiirelt ja osavalt kasutada ei oska, on jõud jällegi

ERICH WASKE:

JÄÄ TANTS.

võimalikult pikad olema, nad peavad võima pikaks venida, et viske juures võimalus välja venida oleks, millest suurem jõud ja hoog saabub. Jalalihased peavad venivad ja painduvad olema, et nad jooksu juures takistavalt ei mõjuks. Meie raskejõustiku mehed oleksid veel palju võimsamad, kui nad ka lihaste pikenduse harjutusi teeksid, mitte aga ainult lühendamisharjutusi.

Vastupanekuharjutused on need, mis lihasmassi aitavad suurendada, tähendab

kasuta. Tähendab, peame jõudu kiiresti kasutada oskama, lihaseid õpetama kiirelt töötama. Siin tulevad appi kiirejõulised harjutused. Jooksus, viskes, käikus jne. tuleb rõhutada kiirust, kiiret ja jõurikast lihaste kontraktsiooni, kokkutõmmet — millest suurem saavutus järgneb. Siit näeme, et püüdest võimalikult kaugemale heita, hüpata jne. saabub lihase jõud, kiirus, osavus. Mida kiiremalt keha töötab, seda energilisemalt peavad ka süda

ja kopsud töötama — oma teguvõimet kasvatama. Modern kehakultuur on ka vastavad aparaadid kiiruse arendamiseks väljatöötanud, milledest nimetada võiks Bergi seinaparaati.

Lihaseid peab ka võimalikult lodev olema; siis tarvitame selleks lõdvestamisharjutusi. Lõdvas lihases on võimalik suurem ja vabam vereringjooks, mille tõttu lihasele uued toiduained kergemalt juurde ja äratarvitatud, väsimusained, ärauhutud saavad. Selle tõttu ei väsi lihas nii ruttu, ta võib kauem töötada. Kui palju kordi näeme inimesi päälle energilist tööd lihaseid raputavat. See on sama lõdvestamine mis siingi. Väsimusainete tekkimisel tekib väsimus, paha tunne lihastes ja kehas, mille tõttu inimene tahtmatult keha ja lihaseid raputab, et taretusest pääseda ja verd kiiremalts käima ajada. Selle põhimõtte järel käib ka sportline massaaž. Töö järel on lihas kokku tõmbunud, lõdvestamine teeb teda jälle pehmeks ning teguvõimsaks.

tarvitamisel võib ka neid kasulikumat ära tarvitada, kuna praegusel kujul, nagu neid praegu meie koolides tarvitakse — lugemise järele — kaotavad nad oma tähtsuse ja nad saavad ainult tühi-seks ajaviiteks. Samuti korraharjutused, mis meie koolivõimlemises suurt rolli praegu mängivad, on laste kannatuse proovi päälle panemine ja asjata ajaviitmine. Võetagu ainult eespool toodud fakte arvesse: missugused omadused eelpoolnimetatud gruppidest on vabaharjutustes ehk korraharjutustes?! Selge asi, et võimlemine mängib suurt rolli inimese keha üldiseks väljaarendamiseks ja teguvõimsuse tõstmiseks, kuid mees peab pidama, et peab siin arukalt, otstarbekohaselt, kasulikult temaga ümber käia oskama. Lapsi terve tund ainult rootsi ehk saksa süsteemis võimelda lasta, on väga väike meie looduse poolt antud võimaluste kasutamine. Kus jääb siin teguvõimsuse printsiip? Kus jääb siin sisemiste organide tegu-

Spordi- ja mänguabinõude kauplus Spordiait

Tallinn, Narva m. 19. Kõnetr. 5-59.

Spordi- ja mänguabinõude kauplus Spordiait

Tallinn, Narva m. 19. Kõnetr. 5-59.

III.

Eelmist kokkuvõttes ütleme, et meie ainult neid harjutusi tarvitame, mis meie tingimata tarvilikud on. Siin tuleb esile aja kokkuhoidmine. Endise kehalise kasvatuse süsteemis palju otstarbekohamat materjali palju aega enese alla. Need on kõik need „süsteemid“, mis igaüks võimatu palju materjali annavad, kuid paljudest vähe otstarbekohast. Olgu siin nimetatud saksa süsteemi vabaharjutused praegusel kujul, samuti mitmes süsteemis korraharjutused, millel absoluutselt mingisugust tähtsust pole. Saksa süsteemi vabaharjutused on ainult jätkude harjutused, millel suurt tähtsust pole. Nad on automaatilised liigutused, ilma ühegi kontsentreerimiseta harjutava lihasgrupi päälle. Ja seda veel rohkem, kui nad muusika saatel täidetakse, kus täitja takti peab kuulama, kuna vähe rõhku pannakse sisemise töö, kontsentratsiooni päälle. Otstarbekohasel

võimsuse edendamise, kus jäävad neli üldnimetatud lihasarendamis faktori? Arvatakse, et sellega keha iludus kaob. Kuid just vastuoksa! Keha, mis midagi suudab ära teha, on teguvõimuline, on ka ilus, osav jne. — ta on harmooniline — sest ainult harmooniline keha suudab ilusat, kõrget, hääd luua; teguvõimuline keha on keha ja vaimu harmoonia. Mõeldagu ainult, kelle keha on ilusam, kas kümnevõistleja ehk riistadel võimleja oma, kelle keha on teguvõimulisem, kas sama kümnevõistleja või rootsi süsteemi järele võimleja oma? Siin pole mingisugust kahtlust. Ühelt poolt tarvitakse kõik kasulikud harjutused otstarbekohaselt üldnimetatud sihis ära, kuna teistes neid polegi. Missugune kolossaalne vahe! Keha jõudude otstarbekohaselt ja kokkuhoidlikult tarvitamine on füsioloogiline orientatsioon üldse kehalise kultuuri alal.

IV.

Kõik eelpool öeldud on keha üldine väljaarendamine. On keha üldisel ettevalmistatud, on ta enam-vähem teguvõimeline, siis tuleb individualiseerimine. See algab juba koolivõimlemisest päle. Võimlemisõpetaja, kes kritiseeriva ja parandava pilguga õpilaste harjutavate ridade vahelt läbi ei lähe, pole oma ülesande kohane. Sama printsiip maksab iga kehalise harjutuse juures. Juba koolipõlvest saadik tarvis arendada õpilase isiklisi kalduvusi, tarvis teda individualiseerida. Massiline ülevaade on väga

tuleb appi meile antropometria — teadus kehaliste mõõtude ja vahekordade üle.

Iga erispordiala nõuab vastavate kehaosade kasulikku äratarvitamist. Ketta- ja odaheitjal peab enam-vähem teine kehatüüp olema, kui näit. raskustõstjal, jalgrattasõitjal teine kui maadlejal. Lühidamaa jooksja erineb pikamaajooksjast, jne. jne. Täh., on tarvis sportlase tüüpi välja otsida, kes oma anni, s. o. oma kehaliiikmete vahekorra tõttu teatavatele aladele enam vastaks. Ja see on üks uuema aja kehalise kultuuri printsiip.

*Akadeemilise spordiklubi jääpallimeeskond, Eesti meister
B klassis.*

Akeli foto.

väikse kasuga. Tarvis igat õpilast tema ande järele arendada, tarvis tema anne üles otsida, nagu see puhtvaimlisel algi sünnib. Ja siin pörkame kokku praeguse klassiprintsiibiga. Klassiprintsiip on massiline, ta ei võimalda ülevaadet iga üksiku õpilase kohta ja sellega on ta kahjulik; uus kehaline kultuur heidab ta kõrvale.

Ühe isiku andi sportlisel alal leiame, kui vaatleme tema kehaehituse üksikute liikmete pikkuse vahekordi, nende lihasmassi, jõudu, reaktsiooni ehk erksusvõimu. Neid üles leides võime isikut temale vastava sportlase ala päle juhtida, tähendab, eriala päle pärast üldist väljaarenemist (17—18 aastast päle). Siin

Iga sportlane peab omad kalduvused üksikute alade päle üles otsima, siis on edemine mõeldav. Ainult isikliste omaduste, kalduvuste ülesotsimine ja ära kasutamine annab isikule tugevat lihastööd ja ühtlasi südame ja kopsude arenemist. Ainult isiklistel aladel kõrgemale püüdmine on edenemise pant.

Kuid üldist keha väljaarendamist peab iga sportlane, olgu ta kümnevõistleja ehk ainult sprinter, silmas pidama. Vastasel korral ei saa ta edasi ja ta pumpab ennast välja. Sportlane peab oma üksikute alade juures siiski mitmekesine olema. Mitte ses mõttes, et ta kõiki sportarusid, mis vähegi olemas, harrastab, vaid kogusummast need välja

Sportimiseks tarvisminevad

jalanõud

on saadaval

O. Kiruski kaupluses,

V. Karja täñ. 5, Tallinnas.

Otsekohe vabrikust
tellides saate Teie
spordiabinõud

kõige odavamini!

O. Y. Urheilutarpeita,
Helsinki.

Esitajad Eestis:

H-ra J. Willemson, Tallinnas, tel. 10-02 ja

A Kukk, Helsingis.

valib, mis talle kasulikud ja mis talle meeldivad. Ta peab sportalad oma anni, individualiteedi järele välja valima. Sundimine on siin kõige suurema kahjuga ja see on meie praeguses koolivõimlemises kõige halvem nähtus. Massilisest vaatepunktist surub ta kõik individuaalsed omadused alla, noormehest ehk neiuks saab lõppude lõpuks ainult keskpärane kodanik, ilma tugevate sise-miste orgaanideta ja tugeva teguvõimeta. 100 sammu jooksul ähib ja puhub see noor inimene juba, mis ütlevad lihased ja süda ning kopsud pikemal määsisel rännakul, tarviduse juures korra ka tugevasti ja kestvult jooksta? Siin ei aita midagi õhurnimine, ilus rootsi keha, kopsud ja süda ütlevad omast ülesandest lahti. „Meie peame rahvast rohkem jooksuma õpetama“ — ütles kuulus Itaalia professor Mosso ja see on nagu rusik kulmu pääle. Sellepärast peame välja heitma praegusest koolivõimlemisest selle, mis seda takistab ja mis meile tarvis pole ja asemele võtma, mis meie ülesannetele vastab.

Sellepärast võtab uus kehalise kultuuri printsiip kõik kasulikud sportvõtted — laiemas mõttes — appi, olgu see võimlemine ehk sport, mäng ehk ujumine — ainult mis ülalnimetatud printsiipe täide aitab viia, ning millele lisaks tulevad ka veel moraalsed faktorid. Võimatu on siin väiksel ruumil iga spordiari üksikasjaliselt vaadelda ja nende omadusi üles lugeda. Igaüks otsigu seda ise. Olgu ainult nimetatud põhimõtteline printsiip, et peame kõik ärakasutama, mis põhimõtetele kasulik. Sellepärast tuleb vaatuse alla, võimlemine, kergejõustik, aerutamine, raskuste rebimine, ujumine, talisport jne. jne. Üldiselt öeldud: sportlane ei tohi kunagi ses mõttes ühekülgne olla, et ta ainult üht ala

treenerib; ta peab oma spetsiaal alale vastukaalu looma, siis edeneb ta. Tõstja ei tohi ainult tõsta, ainult lihaseid lühendada ja kõvendada, vaid neid teiste aladega ka pikendada. Ta peab oskama lihasjõudu kiirelt äratarvitada, muidu pole sellest suurt kasu. Jooksja ei tohi mitte ainult jooksta, vaid ka teisi alasid toimima, võimlema, et kehasse harmooniat tuua, mille tõttu suurem jõud, kiirus, kontsentratsioon saadakse. Täheandan veel, et rekordi katsuda lüüa on kõige suurem tahtjõu kool, siin tahtetakse, ja see on tahtjõu raudne kool. Rekordi kaudu tuleb keha ja vaimu harmoonia.

Noorsoo kasvatuses tulevad esiplaanile iseäranis mängud ja nimelt jooksumängud tugeva pingutusega. Pingutus kasvu eal toob iseäranis kasu ja tõstab keha teguvõimsust. Iseäranis nimetan siin jalgpalli. Pole paremat mängu noorsoo jaoks, kui jalgpall. Kus oleks rohkem pingutust ja vaheldamisi puhkust sees kui siin, kus oleks rohkem vaimu kontsentreerimist ja osavust tarvis kui siin, kus oleks rohkem lihastööd kui siin, mis omakorda tugevat ja nõudvat tööd sisemistelt orgaanidelt nõuab?

Pole võetud meil noorsoo kasvatuses seni arvesse, et meie aju see keskkoh on, kust kõik liigutused, mõtte ja vaimutegevused välja lähevad. On mõistetud seda seni ikka väga abstraktsena, ilma et praktilisusele lähemale oleks tulnud. Ilma vaimu tegevuseta ei saa meie ühtegi lihast kehas osas liigutada. Siit näeme, et liigutused ja vaimutegevus täielises kokkukõlas töötavad ja siit järgneb juhtnõör meie üldisele inimese kasvatusesele. Lapse kasvatus hakkab siit pääle, liigutustest

ja kestab kuni täiealiseks saamiseni ja surmani edasi.

Kokkuvõetult ütlen: ärgu muutugu meie kehaline kultuur väliseks vormiks, välisteks löökvõteteks; harmoonia funktsioonis ja vormis — seda nõuame uuel kehaliselt kultuurilt — hinge uues kehalises kasvatuses! Ärgu harjutatagu ainult väliselt — vaid koondatagu oma mõtted, tähelepanu, tahtejõud, harjutuse ehk harjutatava lihasgrupi pääle — see on ainult keha ja vaimu harmoonia ja sellest ainult on kehale kui vaimule kasu. Ärgu harjutatagu kehaga ainult väliselt, kuna mõtted teisel mölguvad, söögi ehk sarnaste maapääliste asjade pääle mõeldakse — sellest pole absoluutselt mingit kasu. Ärme oleme väliselt katoliiklane, kes palvetusel tuhat palvet ära pobiseb, sel ajal aga ise ümber vahib ehk kätega midagist nigriseb ning vaatamata loetud palvete hulga pääle ikkagi taeva ei saa. Ärgu valitsegu ükski süsteem — kui sarnane meie praeguses mõistes, — täieliselt ei koolis, ei seltsis, ei Eesti sportlase juures, vaid igast süsteemist võtame seda, mis kasulik, tarvilik. Siin aga peab meil kritiseeriv pää ja vaim olema, kes määrab, mis on see kasulik ja tarvilik ning mis vastab ülalnimetatud füsioloogilistele põhimõtetele.

Sellest ka uuemal ajal rütmilise võimlemise elustamine ehk põhimõttelikult öeldud: harjutustele mõtte, vaimu ja kontsentratsiooni sisse panemine — mis viimasel ajal väga pääliskaudseks saanud.

Need põhimõtted, see kehalise kultuuri elustamine, harmoonia maksab igal pool: koolis kui seltsis, hulgalisel kui üksikul harjutusel.

Tahan veel üht nimetada. Miski asi pole meie senisele kehalisele kultuurile takistuseks olnud, kui see kartus üleväsimuse, ülitreenerimise ees. Ja seda kartust laotavad laiali võhikud, kes ise praktiliselt neid pingutusi läbi pole teinud, kes enese äratunde järele ei räägi vaid mingisuguste vildakute hüpoteeside najal seda oletavad, kes õigeid kehalise kasvatus printsiipe ning inimese keha füsioloogilisi ega psüholoogilisi põhimõtteid ei tunne ehk ei taha tunda. Ka suur hulk arste seisab

veel praegu ültreenerimise kartuse alusel' kui ilma põhimõtteliste faktideta, toonitades ainult üksikuid juhtumisi, millel suurt tähtsust pole. Üksikute juhuste pärast ei või veel ometi tervet asja, liikumist hukka mõista. Ütlen siin prantsuse füsiologi Lagrange'i sõnadega: „Inimese juures on ülekaalus tema subjektiivne väsimuselement, valutegev tunne, mis talle ei luba tööd täielise lihasjõu väsimuseni edasi teha“. Ainuke viga — on puudunud seni põhjanitavigiv sportõpetaja asjatundlik ning teadusliselt koolitatud kritiseeriv pilk.

Meie kehalt on senini väga vähe nõutud, mitte aga liig palju; rohkem otstarbekohast tööd kehale, pingutust, järjekindlat tööd ja kasvatust — siis kaovad haiglased nähtused, keha nõrkus ja lodevus, siis tõuseb meie rahva kehalise organismi teguvõimsus ja vastupidavus. Ja see on hiigla suure tähtsusega.

Kokkuvõetult ütleks järgmist:

I.

Üldine arenemine:

1) peab arendama südant ja kopsu sid teguvõimsaks ja selle teenistusse astuvad a) jooks, b) jooksumängud, c) ülalnimetatud füsioloogiline eesmärk (5 gruppi);

2) peab looma harmooniline keha selleks on tarvilikud, a) lihasharjutused (ülalnimetatud 4 lihastöö gruppi), b) rinnakasti suurendamine (Rootsi sein);

3) on tarvis võtta kõik kasulikud sportlised abinõud appi, mitte ainult võimlemine ega üksikud sportlased; harjutuse juures kõige suurem kontsentratsioon.

II.

Individualiseerimine:

Siin tuleb appi

1) antropometria — sportlase tüübi välja otsimine ja siit

2) tagajärgede tõstmine,

3) tagajärgede alalhoidmine ja edendamine vaheldava spordi, harjutuste ning võistluste näol.

Minevasuvistest ilmarekordidest.

„Teutonia“ järel Soome „Idrottsbladet'ist“.

Tähelpanemisväärt on asjaolu, et läinud suvel pandud ilmarekordid kõik põhjamaalaste poolt on, norralaste, rootslaste, soomlaste ja eestlaste, kuna Ameerika kergejõustiku alal ei suutnud midagi uut pakkuda. Selles nähakse spordihegemoonia kaldumist Ameerikast Skandinaaviasse.

Läinud hooajal on ilmarekorde säätud: Klumbergi, Hoffi, Nurmi, Lundgreni ja Kolehaise poolt. Et esimese üle meil juba varem pikem kirjutus on ilmunud, toome siin ühe ülevaate soome allikast, mis objektiivselt teisi suursaavutusi käsitab.

Toimetus.

Kõigi aegade suurimad hüppajad on skandinaavlastel. Vaatamata Nurmi hiilgavate rekordide pääle, pean ma tunnistama, et mulle pikajuuksne norralane Charles Hoff enam imponeerib. Paavo jõuab juba sellele punktile, kus meil enam õigust pole suuremaid saavutusi nõuda, nõnda pole aga lugu norralasega. Sarnast mitmekülgset hüppajat pole veel varem olnud. Allround jooksjad ei ole just haruldased, kuna hüpates, mis igaüks sootuks omapärast stiili ja arenemist nõuavad, seisab Hoff üksinda. Ta on sündinud „õhusõitja“ kõigepäält. Teivashüpe on nimelt mehe spetsialiteet ja sääal on ta lugematuid kordi üle 4 meetri lennanud. 3-dal septembril purustas ta triangelmatshil (Daani, Rootsi, Norra) Kopenhaagenis ilmarekordi, hüpatas 412 sm. Neljas meeter on piiriks suurhüppaja võimistele ja vähe on neid, kes sellest üle pääsnud. Esimene mees, kes sellega hakkama sai, oli ameeriklane M. S. Wright, hüpatas 1912. aastal 13 jalga $2\frac{1}{4}$ tolli ehk 401 sm. Seitsme aasta pärast hüppas 23. augustil F. K. Foss (sünnipoolsest norralane) Chicagos 13 jalga $3\frac{9}{16}$ tolli ehk 405,3 sm. Sama mees viis Antwerpeni olümpiaadilt võidu tagajärjega 409 sm. See on ka kõik, kunni mineval suvel Hoff äkki oma 402 sm. ilmus, parandades hiljem seda 412 sm. pääle. Hoff, kes veel 1921. aasta suvel oli 4 meetri pääl kindlusetu, on läinud suvel neljal võistlusel näidanud seda. Eeloleval suvel kavatseb ta hüpata 420—430.

Kuid Hoff ei piirdu ainult teivashüpega. Teatavasti on ta läinud suvel näidanud veel järgmisi resultaate: kolmikhüpe 14.38, kaugushüpe 717 ja kõrgushüpe 175. Selle juures kahvatavad kõik hüppespecialistid — ükski ei suuda temaga neljas hüppes võistelda. Rumalana tundub iga tahes ühe rootsi lehe kiitlus: „Hoffi sar-

nast meest võib iga maa, kes kehakultuuri harrastab, välja panna, kuid missugune rahvus võib välja panna 1500 mtr. pääle 20 meest kes alla 4.15 jooksevad...“ Sellepääle võib auväärt kolleegale vastata: Ükski maa ei oma praegu Hoffi sarnast hüppajat, kuid Soome võib välja panna 5 meest, kes jooksevad 1500 alla 4.05 ja 17 meest, kes näitavad selles maas aegu alla 4.20.

* * *

Üks spordilma suurematest saavutustest on käinud läinud suvel kõige kaduva teed. Hannes, kelle aeg nägi kümneaastast eluiga, on kadunud rekorditabelist, kuid mälestus sest gigantsest võistlusest jääb püsima senni kui kestab spordiajalugu. Sest sarnast võistlust, ei nähta vist niipea, kui 10. juulil viiendal olümpiaadil.

Pääle Nurmi 10.000 mtr. rekordi 1921 aasta suvel ja hiilgavate aegade läinud kevadel, oli kõigil selge, et ainult tema võib Hannese rekordile kardetavaks saada. Kuid, et see oleks võinud sündida nõnda öelda mõõdamines — vihmase ilmaga, ilma ühegi võistluseta — seda ei uskunud küll keegi. Nurmi õnnestunud atak annab tunnistust tema kõigist jooksjaist kõrgemalseisvast jooksuvõimest. Nurmi suutis kuu jooksul anda neli ilma nobedamat 5000 mtr. tagajärge. Et vist huvitusega ei ole nende jooksude vaheaegu jne. tähele panna, toome järgmise tabeli:

Aeg	Koht	Vaheajad				5000 m.
		1500 m.	2000 m.	3000 m.	3 ingl. m.	
10/8	Kokkola	4.12,—	5.42,—	8.44,—	14.14,6	14.45,—
14/8	Vasa	4.15,—	5.46,—	8.50,—	14.24,6	14.53,3
10/9	Stockholm	4.10,—	5.31,—	8.41,3	14.18,7	14.48,1
12/9	„	4.08,2	5.36,1	8.35,8	14.08,4	14.35,3

Nurmi nimel on praegu 6 ilmarekordi' millest kaks ainult ei ole pandud viimase hooajal:

2000 m.	5.26,3	Tampere	4 sept. 1922
3000 m.	8.28,5	Turu	27 aug. „
3 ingl. maili	14.08,4	Stockholm	12 sept. „
5000 m.	14.35,3	„	„ „ „
6 ingl. maili	29.41,2	„	22 juuni 1921
10.000 m.	30.40,2	„	„ „ „

Huvitav on Nurmi aegu võrrelda saavutustega, mida näidanud teised selle ilma suured. Ainult üksikud kõigi aegade suurimaist jooksjast on pääsnud viiel kilomeetril alla 15 minuti. Ainult kolme maa rekordid seisid kunni viimase suveni alla 15 minuti, Soomet ei olnud nende hulgas (Hannese tagajärg ei olnud Soome rekord). Prantsusmaa peab Bouini Stockholmi saavutust, 14.36,7, oma rekordiks. Järgmine oleks Rootsi Backmani tagajärgega 14.51 (1918). Läänud aastal näitas Backman 14.56,6. Guillemot aeg Antverpenis oli 14.55,6 ja Norra rekord, mis Halsvedti poolt 1919 a. pandud on 14.59,1. Ka Zander on korra jooksnud 14.57,5, mis oli kord Rootsi rekord. Need on ka kõik, kes alla 15 min. pääsnud.

Nurmi vaheaeg 3 ingl. mailil surmas Shrubbi 19 aastat püsinud rekordi. 21. mail 1903 jooksis Shrubbi oma aja, 14.17,6, Stamford Bridge'il Londonis. Hannes on isaks Ameerika rekordile 14.18,2 mis pandud Brooklynis 12 veebr. 1913 sisevõistlustel. Elukutseliste ilmarekord sel maal on P. Cannoni oma — 14.19,5 — ja 34 aastat vana, pandud 14 mail 1888 Shotimaal. Nüüd on rootslased Vide ja Backmann näidanud kiireimat 3 maili jooksu. Selle võitis Vide üllatava ajaga 14.13,6, Backmannil noteeriti 14.19,7.

* * *

Teiste rekordide hulgas tuleb mainida ka rootslase Svenne Lundgreni rekordi 500 m. pääl, olgugi õige tagasihoidlikult. Sest maa on sarnane, mida väga harva võistluskavades leida ja ole ekslik vist, kui ütlen et hää hulk mehi alla Lundgreni 1.05,5 võiksid jooksta. Üks hää külg on sel saavutusel ometi, teda võib täielikult usaldada, kuna seda prantslase Delvart'i poolt 16. septembril 1920 a. Pariisis jooksutug tagajärge 1.05,8 kohta ei võinud öelda. Kui Lundgreni rekordi võrrelda, tuleb meelde Melvin Sheppard, kes New-Yorgi Celtic Parkis 14 augustil 1910 a. jooksis 550 yardi 1.04. Et 550 yardi on 502,7 mtr., oleks aeg 500 meetril järjekult 1.03,7. See Sheppardi tagajärg on võetud vaheajana 600 yardi Ameerika ja ilmarekordist, mille ta mainitud päeval jooksis. Rääkimata atlanditagustest suurustest, arvan, et eurooplastest Dünker, Vilén,

Engdahl, Imbach ja Lundgren ise võiksid kiiremini jooksta kui 1.05,5.

27. septembril purustas Lundgren ka omamaalase Bolini poolt 1918. aastal pandud rekordi 1000 meetris. Bolini aeg oli 2.29,5. Lundgrenil õnnestas peatada ajanäitaja käiku 2.28,5 pääl, kuna sakslane Pelzer ainult $\frac{4}{10}$ sek. Bolini ajast halvemini jooksis. Lundgreni saavutus ei kuulu igatahes kõrgemasse kategooriasse, Ameerika suurused alandaksid teda tuntavalt. Nii ei oleks teinud see raskusi M. Sheppardile 1910. aastal, J. E. Meredithile 1916. aastal ja praegu vist Larry Brownile ja Joie Rayle. Igatahes on Lundgren läinud aastal suuresti edenenud, mida ka tema ajad 800 m. 1.54,3 ja 1500 m. 4.01,2 1921 aasta tagajärgede 1.56,1 ja 4.08,7 vastu tõendavad.

* * *

Rätsepa tarvituste kauplus

S. S. Orloff,

S. Karja tän. 10,
Tallinnas,

soovitab spordimeestele
omast ladust:

hääd inglise ülukonna-, fraki-,
smokingi- ja voodririidet, kui ka
kõiksugu muid rätsepa tarvitusi

Ka Hannes on läinud suvel rekordide parandamisega ametis olnud. 22. juunil jooksis ta Tampere 25 kilomeetrit 1 t. 25 m. 19,9 sek., parandades seega venna Tatu tagajärge 16,2 sekundiga. 30. septembril sai Hannes kokku Lossmanniga Viiburis 30. kilomeetris. Viimase maratonirekord tegi just telegrafil ringreisu ümber maakera. Võit oli auasi. Samas jooksus parandas Hannes Stenroosi ilma rekordi 1 t. 47 m. 13,3 sek. pääle. Keegi prantslane lchard olla küll 1920 a. Pariisis jooksnud 1 t. 44 m. 53,2 sek., kuid see pole kusagil kinnitust leidnud.

Moderntantsud kui sport!

Näib paradoksina, et praegu valitsevad lõdvad moderntantsud, nagu fox-trott, shimmy, jazz ja teised, mis sportlase teavuses ühenduses hoopis teise ilmaga, umbsete õhuvaeste lokaalide, viina, tubaka ja kokaiiniga, võiksid ka spordina vaadeldud saada. Ometi on sarnast katset teatud, ja väga autoriteetlise isiku, Berliini kehaharjutuste ülikooli dotsendi Dr. med. Martin Brustmanni poolt.

Ta ütleb muuseas: „Olgugi et pääle sõja lõppu hulgad uusi spordiaustajaid tekkis, ei ole haige Saksamaa sest palju tervemaks saanud, ja olgugi et modern tants samuti omale austataid igast liigist viieteistkümmne kunni viiekümne aasta vahel leidnud, ei ole ta nähtavasti suutnud veel saksa noorsoo moraali nii madalale viia, et piibli eeskujul peaks tule- ja väävlisadu paluma. Marcel Prévost on koguni ajakirjas „Revue de France“ kindlaks teinud, et noorsugu kainemaks, erootiliselt jahedamaks ja mõistlikumaks on muutunud, milles suur teenus modern tantsul on. Sest hästi ja modernilt tantsima tähendab peent muusika-kuulmist, rütmilist taktitunnet, maitset seisakus kui ka liigutustes, enesevaatlust ja enesekriitikat omama. Kui mõni tantsuvaenuline fanaatik korraks hääd moderntantsu seltskonnas näeks ja omale seda selgitada laseks, võiks ta palju kasulikku juurde õppida, mis talle senni võõras olnud, eestkätt nimelt, et moderntants tegelikult mitte just kerge kehaharjutus ei ole, mis õpitud peab saama, musklitelt ja närvidelt, südameilt ja kopsudelt kaunis palju nõuab ja tolmuse, kinnise õhu pääle vaatamata teatud hügieenilisi plussu omab.

Tants kui kehaharjutus omab ka teatud iseäraldusi. Kui sõudja, jalgpalli või hokkey mängija aastatekaupa oma kehaharjutustele truu püsib ja sama liigutusi lakkamatu huviga täidab, kaob tantsija juures kogemuste järel teatud tantsu liigutuste veetlevus siis, kui nad täielikkusele on viidud ja enam nähtavat arenemist ei paku. Mõne aja järel jääb talle ka kaunim samm, ilusaim meloodia, veetlevaim rütm igavaks ja tõuseb möödapääsmatu vajadus oma tantsuinnu väljendamiseks teisi viise ja vorme leida“.

Dr. Brustmann kordab veel: „Mis igal juhul tantsu soovitama sunnib on ainevahetuslik musklitöö, lõdvenev ja pingunev närvitegevus, hingamise süvenemine, südamegevuse kiirenemine, kõik asjaolud, mille kasu vastuvaidlematu sedavõrd kui õiget mõõtu peetakse ja meeletu öid läbi kestva higistamiseni ei minda.

Seda oli just suuremal määral meie vanemate mõttetu, ülipikk ja ülikiire tants. Olen isegi mäekülades inimesi esiisade viisi veerandtunni pikkuselt katkestamatult, ühtpidist valtsi tantsimas näinud ja kaasa tantsinud, kas või hing välja ehk kramp jalga. See ei ole aga enam meie põlve tants.

Tango on siin pöörde teinud, paljude huvi kel tantsus maitse kadunud, uuest äratanud ja tantsu seega kehaharjutuste peresse tagasi võitnud, millest ta juba kaua lahus olnud. Momendist aga mil tantsu võistlusena (turniir) käsitakse, muutub ta spordiks“.

Spordiilma suurimad „kassamagneedid“.

Jutt on muidugi elukutselistest. Hiljuti tõstis Ameerika basepalli liidu esimees, Lieb, poksiajakirjas „The Ring“ küsimuse üles: „Missugune praegusaja aktiivne sportlane ka suurim kassamagneet ja omab suurimat külgetõmbavust laiemate masside meelitamisel võistlustele?“ Hra Lieb jõuab otsusele, et seda on ameeriklased meisterspoksija Jack Dempsey Atlantic Cityst ja basepallimängija Babe Ruth Baltimorest, kuna mõlemid spordialad Ameerika rahvuslised spordialad on. Mis puutub teis-

tesse maadesse väljaspool Ameerikat, siis tuleb Dempseyle eesõigust anda, kuna poks enam laialilagunenud on kui basepall. Viimast harrastavad ainult: Ameerika, Jaapan, Austraalia, Kanaada, Meksika, Brasiilia, Argentiina, Inglismaa, Lõuna-Aafrika ja viimasel ajal Prantsusmaa. Dempsey kirjutab praegu Atlantic Citys oma reisumuljesid Lääne-Euroopast, kuidas igalpool rahvahulgad teda soojalt vastu võtsid,

Jack Dempsey

Babe Ruth

Hra Lieb kahtleb, kas basepalli kuulust ka sama auga Lääne-Euroopas vastu võetakse, kuid Ühisriikides on mõlemid üheväärilised. Kui küsida mõnda basepalli entusiasti: „Kes on suurem — Dempsey või Ruth?“, vastaks see kindlasti: „Ruth“. Ja ümberpöörult on vastus, kui mõnda poksi poolehoidjat küsida. Kui Dempsey ennast Atlantic City Boardwalk'il näitab, tuntakse ta kohe ära ja ilmameistril on raske edasiliikuda või uudishimuliste,

iseäranis naiste, eest põgeneda. Et tänava-liikumist mitte kinnipidada, ruttab Jack kusagile hotelli, kohvikusse või mujale, kuid ka see kogub momentaalselt tungil inimesi täis.

Sama maksab ka Ruthi kohta, kui see basepalli esivõistluste aegus päälinnadesse tuleb. Isegi Chicagos, temale vaenulise laagri pääkorteris, oli Ruthi ilmumine viimati liikumiskorratuste tekkimise põhjuseks. Mis ameeriklasi Ruthi jumaldama

Dempsey piiratud mererannas naissportlaste poolt.

sunnib, on tema vägev, mehelik mänguviis, erinev kõigi varemaste ilmameistrite omast. Kui endised palli püüdsid sinna lüüa, kus vastaseid ei olnud, pörutab viimane palli sinna, kust teda kätte ei saada, uskumata kaugele, üle majade jne. Ruth teeb seejuures oma löögikaikaga nii välgukiireid pöördeid ja on vaimustav — mida keegi tema täiskuunäost uskuda ei võiks.

Siis summadest. Dempseyle maksetakse suuremat honoraari, kui ühelegi suuropoksijale varem. Kui John L. Sulli-

van sai oma kolme suurima matshi eest, Corbetti, Fitzsimmons'i ja Jeffriesi vastu, kokku 10.000 dollari (3½ milj. Emk.), on tuntud poksiarranshäär Tom O'Bourke sõlmind Dempseyga lepingu, mille järel see kolme matshi eest, Willsi, Willardi ja Tom Gibbonsi või Floyd Johnsoni vastu, igal tingimisel — kas võidab või kaotab — 1.000.000 dollari (350 miljoni Emk.) saab.

Ja Ruth. Tema aastapalk on 60.000 dollari (21 milj. Emk.) ja lisaks 500 dollari (175.000 Emk.) iga õnnestunud löögi eest. Läänud hooajal oli tal sarnaseid lööke 59.

Staadioni asjus.

Aeglaselt kuid järjekindlalt võidavad sportlased omale poolehoidu. Ammu töötatud maa-ala Kadriorus Rohelisel aasal sai 16. märtsil s. a. Valitsuse poolt staadioni asutamiseks Spordi Keskliidule lõplikult kinnitatud. Mitmesugused raskused mis maa omandamisel tekkisid, näisid kaheteistkümnendal tunnil otse kohutavaks muutuvat, kus linnavalikogu volinik Öpiku algatusel ühelhäälel (2 erapooletut) protesteeris maa-ala andmise vastu.

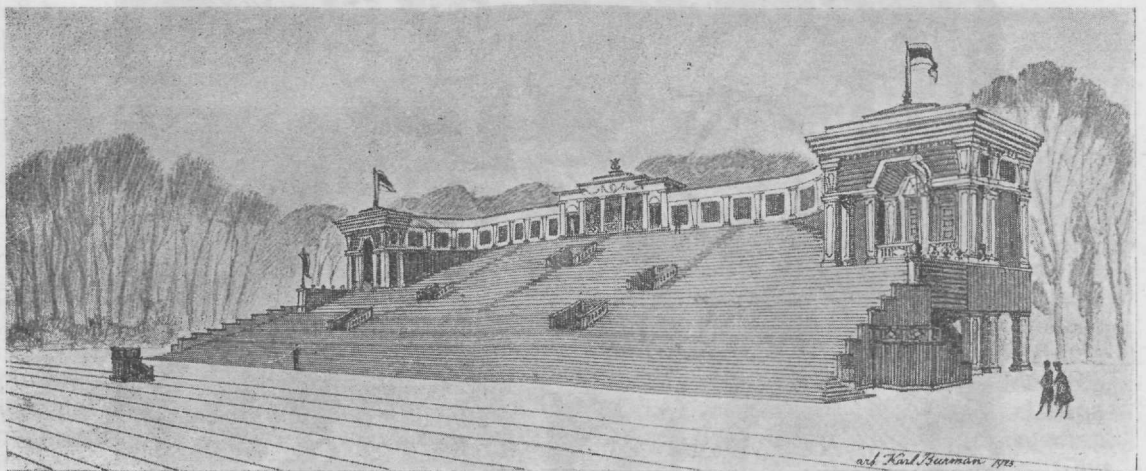
Imestama pani meid sarnane seisukoht. Eriti kus linnavalitsus sportlaste algatustele alati häätahtlikult ja ohtralt vastu on tulnud, ja ka linnavalikogu selle maa-ala linna rajamisel staadionina linnaplaanile tähendanud, mis siseministri poolt kinni-

tatud. Tunnistame volikogu sammu arusaamatuseks, pimedade intriigi saavutuseks, millel oma eellood nähtavasti võivad olla.

Endises märkuses meie lehes tähendasime juba tribüünide ehitamise võimaluste üle, nüüd on arh. Burmanni poolt lõplik projekt väljatöötatud, mille järel ajutine staadion oma veetleva konstruktsiooni poolest kauniks ehteks Kadriorule töötab jääda.

Soovime kodumaa sportlastele tähtsa kingituse saamisel õnne, Keskliidu tege- lastele jõudu ülesande läbiviimiseks ja loodame, et kõik tõsised sportlased ühes meiega tänutundes Valitsuse sammu kõrgelt hindavad.

L. T.

Tallinna staadioni kavand.

Eesti koolinoorsoo sportline liikumine üldises koolinoorsoo organiseerimiskäigus.

Karl Ree.

Ühenduses Eesti iseseisvusega hakkab arenema ka koolinoorsoo organiseerimine. Kuna küll ka varemgi mõningates koolides tegutsesid mõne õpetaja juhatuse all väikesed näite-, laulu-, spordiharrastajate j. m. grupid, ei olnud igatahes juttu laialisemast koondamisest üldorganisatsioonidesse või sihikindlast tegevusest. Need tegutsesid täiesti üksikest eraldatuna ja suuremate elumärkideta.

Sootuks teise ilme omandas koolinoorsooliikumine Eesti vabanemisega võõra ikke alt. Haruldase agaruse ja huviga asusid laialdased noorte hulgad endi koondamisele ringidesse, osakondadesse ja keskliitu. Tsentraalorganiks sai Tallinnas asuv Koolinoorsoo Keskliit, mille alla kuulusid vahetumalt igasugused õpilaste kohta mõeldavad organisatsioonid. Niisuguse jagunemise ebasoodsus tuli aga varsti ilmsiks. Tekkisid lahkkelid osakondade ja keskliidu juhatuse vahel. Tingitud oli see peamiselt asjalikult ühisest kassast ja keskliidu kohmakast aparaadist. Eriti halvas seisukorras olid spordi- ja muusikaosakonnad. Neil osakondadel olid võrdlemisi suured sissetulekud, mis otsekohe keskliidu kassasse läksid. Säält nende tagasisaamine oma tarvete rahuldamiseks oli aga raskendatud, sest keskliidult said toetust ka mitmed osakonnad, kel igasugused sissetulekuhalikad puudusid. Loomulikult läks osa muusika- ja spordiosakondade poolt tulnud summadest nende kasuks. Sarnane õiglustu vahekord üksikute osakondade vahel tekitas viimaste ringkondades tõsist pahameelt, ja pääle kurikuulsat Viljandi taliolümpiaadi, mille korraldamises keskliit oma Viljandi osakonna kaudu suurt oskamatust ja saamatust näitas, oli jäädav lõhe ühelt poolt spordi ja muusikaosakondade ning teiselt poolt keskliidu vahel tekkinud. Mõlemad osakonnad löid täiesti lahku keskliidust ja, tundes kibedat tarvidust oma aladele vastavate keskorganisatsioonide loomise järel, asutasid ühel ajal kaks ühingu, nimelt: „Tallinna keskkoolide spordiringide ühingu“ ja „Tallinna keskkoolide muusikaringide ühingu.“

Uute ühingute asutamise läbi muutus töö kohe viljakamaks ja regulaarsemaks. Spordiringide ühingul avanes võimalus veel samal kevadel osa võtta Läti noorte pühast Riias ja oma esinemisega au teha

Eesti koolinoorsoole kui ka Eesti spordile. Suve jooksul võttis ühing osa mitmesugustest spordivõistlustest Tallinnas ja sisemaal. Sügisel koolide algusega muutus aga tegevus nii laialdaseks, et palgalise asjaajaja ametisse võtmine möödapääsmatuks sai. Kunni käesoleva momendini on ühing oma liigete s. o. üksikute ringide tegevust jõudnud ühtlustada, ise tegelikult kaasatöötades ja nõu andes, suutes hoiduda isegi vähematest konfliktidest. Praegu on ühingu liikmeteks kõik Tallinna keskkoolide spordiringid — kokku 870 liikmega. Ühingu kassa näitab enne esimese tegevusaasta lõppu $\frac{1}{4}$ miljonilist läbikäiku. Seda ei ole ma siinkohal mitte selleks toonitanud, et ülistada ühingu isiklist seisukohast, vaid et näidata, kuivõrd paremini areneb ettevõtte, olles organiseeritud oma erialale vastavalt ja juhitud asjatundlikkude isikute poolt.

Koolinoorsugu peab saama ühiseks pe-reks, millel ei tohiks tegevuse ühtlustamiseks puududa tsentraalorgan. Praeguse koolinoorsoo keskel valitseva ühtlustuse tunde tõttu on tema tegevus täiesti killustatud. Selle väite hääks tõestuseks võiks olla käesoleval aastal keskliidu poolt korraldatud esimene taliolümpiaad Tallinnas, mille osavõtjate arv tõusis üle riigi arvatu tervelt seitsme isiku pääle. See tundub pilkena koolinoorsoo sportlaste kohta ja põhjuste kõrvaldamisele tuleb viibimata asuda, et eelolevat aastat sarnane nähtus enam ei korduks. Parema koolinoorsoo tegevusaparadi loomiseks on tarvilik senni kiratseva keskliidu põhjalik organiseerimine, mis lubaks täiesti erapooletult asuda uue otstarbekohasema loomisele. Selleks uueks teeks, mida mööda koolinoorsugu peaks sammuma, toon siinkohal Haridusministeriumi poolt ettenähtud kava, mis järgmine oleks ja kõigi alade kohta erandita käiks. Uues aparadis oleks esimene üksus iga kooli juures asuv ring, mille liigeteks alnult sama kooli õpilased ja õpetajad. Suuremates linnades oleksid kõik linnas asuvad ringid koondatud oma tegevusaladele vastavatesse ühingutesse. Ühingu juhatuse valib iga tegevusaasta algul ringide asemikkude kogu. Ühingu kuuluks omakord erialade järel jaotatult üleriiklistesse organisatsioonidesse — liitudesse. Nõnda tekiks siis

koolinoorsoo spordiringide liit, — male-ringide liit, — kunst-teaduse ringide liit jne Liitude juhatused oleksid valitavad ühingute asemikkude poolt. Nende alla kuuluks üleriikliste võistluste, laulupidude, turniiride ja muude koolinoorsoo tegevusavaldustele vastavate funktsioonide korraldamine. Samuti saaksid liitude juhatused ühingute asemikkude poolt valitud. Üldiseks koolinoorsoo juhtivaks organiks oleks — Eesti Koolinoorsoo Keskliit; mille liikmeteks eriliidud. Keskliidu funktsioonid oleksid aga teistsugusemad praeguse keskliidu tegevusest, nagu seda juba eelöeldust järeldada võib. Nimelt käiks ta aastas korra või kaks koos; määraks ühised koolinoorsoo pidustused, esitaks teda välis-

riikides ja oma riigi kõrgema võimu ees, olles üksikute organisatsioonide tegevuse vastu täiesti passiivne.

Kirjeldatud kava järel esimese sammu on astunud Tallinna keskkoolides õppivad sportlased, kes asutasid läinud kevadel „Tallinna keskkoolide spordiringide ühingu“. Nüüd tahab ellukutsutud ühing teise sammu astuda, s. o. asutada „Üleriiklise spordiringide liidu“. Selle mõtte teostamiseks kutsus T. K. S. Ü. üle riigi kõikide keskkoolide spordiringide asemikud 25. ja 26. märtsiks Tallinna üleriiklisele kesk. spordiringide kongressile. T. K. S. Ü juhatus loodab kindlasti, et see kutse elavat vastukaja ja arusaamist leiab igas koolinoorsugu edustavas sportlases.

Prantsuse spordist.

Üleilmlise olümpiaadi korraldamisega on prantsus sport kogu ilma pilgud enese poole pööranud. Eestlastel on juba varem mõned kokkupuutumised, nii kerge — kui raskejõustikus, prantslastega olnud need on õnneks eestlaste võitudega lõppenud (Varssavis ja Tallinnas) — ja mitmed uued võistlused seivavad ees. Seepärast ei ole huvitusest vist mõne reaga prantsus spordi juures peatada.

Oleme juba varem tähendanud, et Prantsusmaal sport praegusajal ülisuurt harrastamist leiab ja valitsus suurte summadega spordiliikumist toetab (umb. 10.000.000 franki aastas). Nähakse temas abinõu töö tervendamiseks ja vastupane-kuks kõdunemisele. Kui peatada üksikute spordialade juures, siis peab tähendama, et populaarsemad spordialad praegu Prantsusmaal on poks ja rattasõit, mil prantslastel ka terve rida üleilmlise kuulsusega jõude väljapanna. Poksijad, nagu Carpentier, Battling Siki, Ledoux, Criqui ja teised on hästi tuntud meiegi sportlastele ringkondadele, kuna rattasõidukuulsused, nagu Jean Alavoine, Guignard, Jacquelin ja teised meil tundmata on. Järgmistena tuleks vast nimetada pallimänge: tennis, (Suzanne Lenglen — naisilmameister) rugby, jalgpall, ja siis automobilismi ning aviaatsiooni. Klassilisel kõrgusel on ka vehklemissport. Kerge- ja raskejõustikul ei ole igatahes seda aupaika kui meil, olgugi, et ka nemad küllalt laialilagenenud on. Nõrgemad alad on juba vee- ja talvesport.

Talvespordi kohta peab tähendama, et Prantsusmaa siiski liuvälja omab mida Oscar Mathieseni sõnade järel parimaks ilmas tuleb pidada, nimelt Chamonix's. Ka on prantsus meister Leon Quaglia tähelepanemistväärne tagajärje tunniuisutamises, 32.274 mtr., saavutanud, kuna ilma-rekord ainult 96 mtr. parem on.

Raskejõustik on Prantsusmaal klassilik spordiala, kannab ju praegune maadluse süsteem isegi tema loojate prantsus maadluse nime. Maadlus on aga vahepeäl põhjamaail nii suuri edusamme teinud, et prantslastel maadlusega enam midagi teha ei ole ja välja kipub surema. Tõstmine

on igatahes Prantsusmaal maadlusest märksa kõrgemal ja prantslaste nimel seisab suur osa praegusi ilmarekorde. Vanadest meistritest on ilmakuulus Louis Vasseur, siis noorematest Antverpeni olümpiaadi võitja Cadine (elukutseliseks läinud) ja Tallinnas ilmameistiks tulnud François

François Roger

Roger, kes praegu Prantsusmaa parem tõstja.

Kergejõustikus on prantslased ilma-kuulsad oma pikamajooksjatega, nagu Bouin, Guillemot. Ka lühemates jooksudes on prantslased põhjamaalastega võrreldes hääd, kuid on alati ameeriklaste käest lüüa saanud Toome siinkohal paremate praegusaja kergesportlaste pildid:

Prantsusmaa maadevõistlused kergejõustikus Rootsi ja Soomega on tema kahjuks lõppenud. Stockholmi ja Antwerpeni olümpiaadidel jäi Prantsusmaa üldiselt kuuenta koha pääle, kuna eeloleval olümpiaadil arvata võib, et Prantsusmaa, oma kodus võisteldes, kolmandaks või neljandaks tuleb, Soomet, Norrat ja Inglismaad võita suudab.

A. Mourlon

100 mtr. jooksja, parem tagajärg 10,8.

Féry

400 ja 800 mtr. jooksja, kümnevõistleja ja tõkkejooksja.

Kõrgush. — 1,88,
110 m. tõket. — 15,4,
400 „ — 55,7.

G. André

Couillaud

kaugushüppaja, parem saavutus 7 23.

Lewden

Euroopa parim kõrgushüppaja — 1,90,5.

Duquesne

kuulsad pikamajooksjad

Guillemot

Paoli

kuulitõukaja, prantsus rekord 14.18.

RASKEJÕUSTIK

EESTI ESIVÕISTLUSED MAADLEMISES
3—4 MÄRTSIL.

Üldine võitja V. S. Sport.

Parim maadleja Eduard Pütsepp.

Meie raskesportlaste pere on niivõrd suureks paisunud, et maadlus- ja tõsteesivõistluste ühine korraldamine võimatuks on saanud suure hulga osavõtjate tõttu.

Mis tänava veel uudiseks, oli see, et endise 5 kaalu asemel 6 kaalus maadeldi (juures kärbeskaal) ja töövõit kaotatud oli.

Mis puutub viimasesse, siis on tema meil mitmel puhul tüliõunaks olnud, kuna nüüd tema kaotamisel, nagu võistlused näitasid, ka rõõmustamiseks põhjust ei ole — mitmed võistlused, kus silmanähtav ülekaal, andsid tagajärge „otsustamata“ s. o. $\frac{1}{2}$ kaotust kumbalegi; samuti või-

Eesti meistrid maadlemises:

*Johann Kurvits,
meister kärbeskaalus.*

*Eduard Pütsepp,
meister sulgkaalus.*

Seda tõendasid kujukalt läinudaastased esivõistlused, mil võistlused ööd läbi kunni hommiku kella kuueni kestsid. Et veel suuremat tungi ja ajaraisku eemale hoida, olid tänavuaastased esivõistlused piiratud osavõtjatele, s. o. iga seltsile lubati igasse kaalu kõrgemalt 3 meest paigutada. Selle tõttu oli ka osavõtjate arv veidi vähem kui läinud aastal (44, läinud aastal 57), nende väärtus aga kindlasti kõrgem kui läinud aastal ja võistlused huvitavamad.

maldas uus süsteem kombinatsioonisi ühe seltsi maadlejate vahel — võõra seltsi parema mehega katsuda pooleli maadelda ja oma seltsi paremale mehele kiiresti alla anda, selle punkte tõsta. Sarnaseid „sõbralikke“ võite oli kaunis rohkesti. Need oleksid uususte väärnähtused, kaovad aga vist üldise konkurentsi ja individuaalse võime kerkimisega, mil raskem saab olema kellegi paremust ette aimata ja võite loovutada . . .

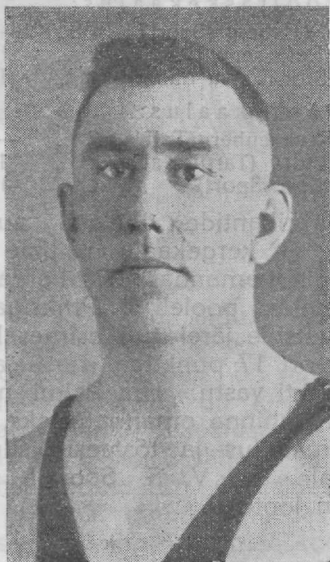
Eesti meistrid maadlemises:

Albert Praks,
meister kergekaalus

Viktor Ternestin,
meister keskekaalus.

Roman Steinberg,
meister poolraskekaalus.

Herman Kruusenberg,
meister raskekaalus.

Kaalude järel jagunesid võistlejad: kärbeskaal 10, sulgkaal 8, kergekaal 9, keskkaal 7, poolraskekaal 5 ja raskekaal 5. Seltside järel: Sport 17, Tall. Kalev 13, Tartu Kalev 11, Paide Maleva 2, Pärnu Vaprus 1.

Kärbeskaalus oli kõvemana Tartu Kalevi trio: Kurvits, Volt ja L. Martinson, kõik tuntud sulgkaalu maadlejad, kes ka võidukalt lõpuni sammusid ja auhinnad sarnases järjekorras oleksid võinud omandada, kui M. võistlustelt poleks varem ära sõitnud ja „sõbralikult“ Kurvitsi võitnud oleks. Nüüd aga tuli kolmandale kohale Spordi Vollrat. Pääle mainitute olid teised osavõtjad nõrgad.

Sulgkaalus oli klass teistest parem Pütsepp, võites Eigit (Tall. Kal.) 4.10, A. Martinsoni (Tartu Kal.) 10.40, Laglet (Tall. Kal.) 2.27, Pärna (Sport) 0.25, Kaasikut (Tartu Kal.) 8.41 ja maadeldes pooleli Väliga (Sport), kes kaotuse asemel pidas paremaks 20 min. üldise naeru all matilt välja jooksta, Pütsepa ja kohtunikku eenergilisemate takistuste pääle vaatamata. Teise koha päris kindlasti Väli, maadeldes pooleli ainult haruldaselt sitke Laglega, nagu Kaasikki, kolmanda koha omandaja.

Kergekaalu tuleb võistlustel kõige kõvemaks pidada. Siin olid 5 sarnast kõva meest, nagu Praks, Ternestin (Sport), Kusnets, Kullisaar (Tall. Kal.) ja Hermann (Tartu Kal.) vastamisi, kes üks teisest paremad ja kõik meistri nime pääle võisid kandideerida. Selle aga kindlustas enesele Praks, osalt hää õnne ja osalt enese kõrge võime tõttu, mis 6 puhta võidu ja ühe poolelimaadluse tagajärg. Võidud järgnesid: Suur'elt (Tartu Kal.) 11.03, Urb'ilt (Tartu Kal.) 6.14, Kullisaar'elt (Tall. Kal.) 12.07, Ternestin'ilt (Sport) 1.19, Puks'ilt (Sport) 4.07 ja Hermann'ilt (Tartu Kal.) 16.30. Poolelimaadlus oli Kusnetsiga. Teise koha omandas Kullisaar, lüües ootamatult ettevaatamatut Kusnetsi, kes kolmandale kohale samasuguse punktidearvuga pääsis.

Keskkaalus ei olnud nii kõva konkurentsi kui oodatud, mis tingitud mitmete paremate keskkaalu maadlejate, nagu Tiitus, Müller jne. puudumisest. Võitjaks tuli üllatavalt Ternestin, maadeldes pooleli endise meistri Värteriga, kuid saades õnnelikult ühe võidu rohkem kui Värter (mõned võistlejad loobusid võistlusest enne kokku puutumist Värteriga — vist kartes selle metsikut tuuseldamist). Kolmandale kohale tuli Samblik (Paide Maleva). Ternestin võitis Kasakovi (Tartu Kal.) 3.10,

Bukset (Maleva) 4.51, Kursmanni (Tall. Kal.) 7.03, Sambliku 3.03.

Poolraskekaalus oli klass teistest parem Steinberg (Sport), kes haige käe pääle vaatamata omi vastaseid mängides võitis. Võidud järgnesid: Puhkur'ilt (Tall. Kal.) 5.01, Kraanberg'ilt (Sport) 6.14, Ratassepp'alt (Sport) 12.00, Sirk'ilt (Tartu Kal.) 5.45.

Teiseks tuli Ratassepp, kes noor kuid paljulubav maadleja, ja kolmandaks Sirk.

Raskekaalus tuli meistriks Kruusenberg (Tall. Kal.), võites Adofi (Tartu Kal.) 3.15, kes teiseks tuli ja maadeldes pooleli kolmanda auhinnasaaja Loo'ga (Sp.) kes omakord Adofi'le 9.43 kaotas.

Üldiselt olid seega võitjad:

Kärbeskaalus:

1. J. Kurvits (Tartu Kalev)	5	võitu	—	kaot	2	pooleli
2. R. Volt	4	"	—	"	2	"
3. A. Vollrat (Sport)	3	"	—	"	3	"

Sulgkaalus:

1. E. Pütsepp (Tall. Kalev)	5	"	—	"	1	"
2. V. Väli (Sport)	4	"	—	"	2	"
3. P. Kaasik (Tartu Kalev)	1	"	—	"	2	"

Kergekaalus:

1. A. Praks (Sport)	6	"	—	"	1	"
2. K. Kullisaar (Tall. Kal.)	3	"	1	"	2	"
3. A. Kusnets	3	"	1	"	2	"

Keskkaalus:

1. V. Ternestin (Sport)	4	"	—	"	1	"
2. R. Värter	3	"	—	"	1	"
3. J. Samblik (Maleva)	2	"	2	"	—	"

Poolraskekaalus:

1. R. Steinberg (Sport)	4	"	—	"	—	"
2. A. Ratassepp	1	"	1	"	1	"
3. A. Sirk (Tartu Kalev)	1	"	1	"	1	"

Raskekaalus:

1. H. Kruusenberg (Tall. R.)	2	"	—	"	1	"
2. H. Adof (Tartu Kalev)	2	"	1	"	—	"
3. R. Loo (Sport)	1	"	1	"	1	"

Vabrikantide ühisuse auhinna, mis sulg- ja kergekaalu võitjate vahel välja mängiti, omandas teist korda E. Pütsepp, maadeldes pooleli A. Praksiga.

Seltside järel tuli esimesele kohale V. S. Sport 17 punktiga, Tartu ja Tall. Kalevi 9 punkti vastu. Hra Palmi nimelise rändava auhinna omandamiseks, mis määratud maadlus- ja tõstesivõistluste üldisele võitjale, on V. S. Sport'il seega kõige enam lootust.

*

SOOME ESIVÕISTLUSED MAADLUSES

on läinud tänavu nõrgalt. Võistlusi korraldas spordiselts „Kouvolaan Urheilijat“ Kouvolas, mis kaugel maa sees. Osavõtjaid oli vähepoole, kuna suurem soome

raskejõustiku selts, „Helsingin Atleetiklubi“, neid boikoteeris tekkinud lahkhelide tõttu.

Tagajärjed olid:

Kärbeskaal: 1) K. Mäkinen, 2) U. Pappinen, 3) A. Lahtinen. Võistlejaid 3.

Sulgkaal: 1) E. Huupponen, 2) J. Väliniemi, 3) V. Ahtiainen. Võistlejaid 5.

Kergekaal: 1) O. Friman, 2) S. Toivola, 3) A. Lyytikäinen. Võistlejaid 9.

Keskkaal: 1) L. Virtanen, 1) A. Andersson, 3) V. Pekkala. Võistlejaid 6.

Poolraskekaal: 1) E. Juvonen, 2) H. Bogdanoff, 3) O. Lindquist. Võistlejaid 5.

Raskekaal: 1) T. Pohjola, 2) A. Johansson, 3) K. Isotalo. Võistlejaid 5.

*

Mitmekülgse hindamise süsteemi järele tunnistati järgmised sportlased paremateks Tsheho-Slovakia atleetideks:

1) Tomáš — tõstja — 26 punktiga.

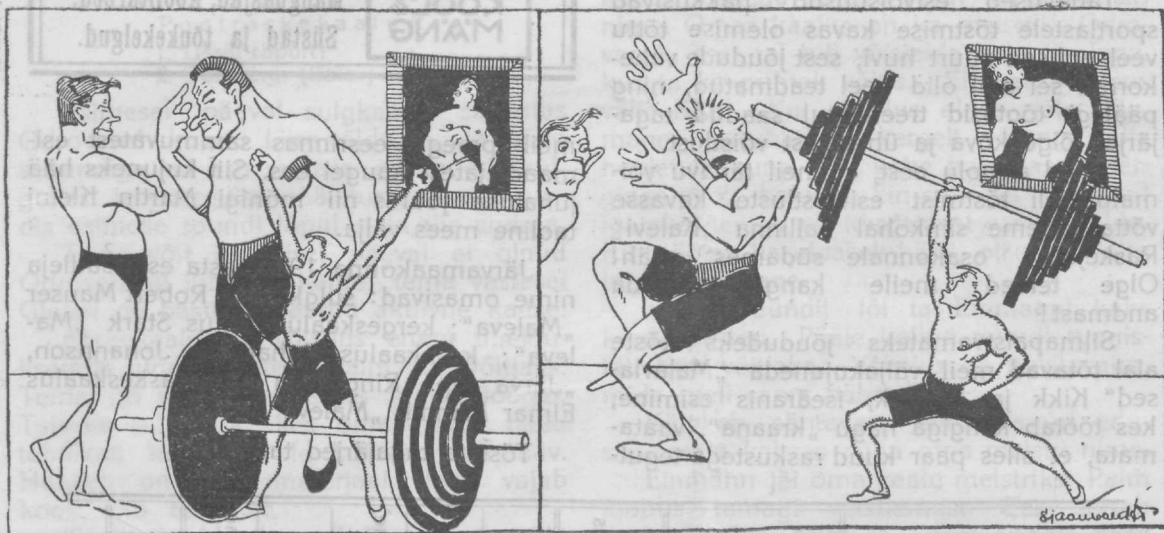
2) Skobla „ — 23 „

3) Huml maadleja — 19 „

4) Frolík tõstja — 18 „

Ettevõetud valimistel valiti Ühisuse esimeheks Praaga suurkaupmees Anton Friě, abiks Joahiarot Dr. Presechtěl ja sekretäriks Jaroslav Kulhānes.

Endine liidu esimees inseneer Rudolf Schindler, kes seda ametit 1906 a. peale ilma vahetpidamata pidas, tema rahvusvahelisi sportlisi teeneid hinnates, valiti liidu auesimeheks.

„Neuland hullab Berliinis“

(Vaata eelmine number).

SPORT TSHEHO-SLOVAKIAS.

E. K. R. ja S. spordi liidule Tsheho-Slovakia Raskejõustiku liidu poolt saadetud peakoosoleku protokollist on näha, et Tsheho-Slovakias 61 seltsi on kes raskejõustikku harrastavad. Üleüldse on sääl 1922 a. 17 avalikku rahvusvahelist ja rahvuslist võistlust korraldatud. Seltsidevahelisi matshisi on 83 olnud, milledest 11 rahvusvahelised. Tsheho-Slov. meeskonnad on suure eduga Viinis, Münchenis, Nürnbergis, Kölnis, Bochumis, Berliinis, Kopenhagenis ja teistes linnades välja astunud.

Paremaks seltsiks peetakse praegu K. A. „Csibor“ Pilsenis, kes kaks aastat järgimööda, tõstmises ja maadluses saadud punktidega, rändava auhinna „Sõjas langenud seltsiliikmete mälestuseks“ võitnud on.

Nende ridade kirjutaja, kes juba üle kümne aasta isiklikult inseneer R. Schindleri tunneb ja mitte üks kord temaga rahvusvahelistel võistlustel kokku puutunud on, peab tunnistama, et raske on teist niisugust meest leida, kes nii põhjalikult raskejõustiku tunneb, kui hr. Schindler. Tsheho-Slovakia raskejõustik on klassi kõrgusele ainult tema haruldase energia ja oskuste läbi jõudnud.

Juhust tarvitates, pean oma kohuseks siin kohal insener Rudolf Schindlerile tema Tsheho-Slovakia Raskejõustiku liidu auesimehe valimise puhul oma kõige paremaid õnnesoove üleanda ja soovida, et ka tema veel palju aastaid rahvusvahelise raskejõustiku edendamiseks töötaks.

S. K.

*

GÖTEBORG I MÄNGUDE

kavasse on ka tõstmine võetud, nagu mängude korraldajad komitee teatab. Kavas on aga ainult kolm harjutust: ühega rebimine, ühega tõukamine ja kahega tõukamine.

*

JÄRVAMAAKONNA ESIVÕISTLUSED
TÕSTMISE JA MAADLEMISES.

19 ja 11 märtsil s. a. peeti Järvamaa Sp. Seltsi „Maleva“ korraldusel maakonna esivõistlusi tõstmises ja maadlemises. Osavõtjate arv oli endiste aastatega võrreldes, küll mõne mehe võrra tõusnud, kuid puuduvad siiski nii mitmedki maakonna registreeritud seltsid, kellele kutsed olid saadetud.

Tänavused esivõistlusud pakkusid sportlastele tõstmise kavas olemise tõttu veel erilisel suurt huvi, sest jõudude vahetused korraldajate poolt olid veel teadmatud, ning pääleli töötasid treeningul saadud tagajärjed õige kõva ja ühetasast võistlust.

Kuid asjaolu eest, et meil tänavu võimalus oli tõstmist esivõistluste kavasse võtta, ütleme siinkohal Tallinna „Kalevi“ Raskejõust. osakonnale südamest aitäh! Olge terved meile kangi tarvitada andmast!

Silmapaistvamateks jõududeks tõste alal tõtavad meil väljakujuneda „Malevased“ Kikk ja Männik, iseäranis esimene, kes töötab kangiga nagu „kraana“, vaatamata, et alles paar kuud raskustega tegut-

seb“. Ka Männik on kindlasti tuleviku mees, kuid soovitatav oleks tal vähem „klounida“, mis muidugi juba esteetikavaese sportaru veel värvitumaks muudab.

Maadlemises oli parem mees matil „malevlane“ Julius Stark, kes juba kena kaju ja enam-vähem väljaarenenud maadlusstiili omas. Üldiselt on meil tootesainet rohkesti, nagu spordi ringlased vennakend Johannsoni'd, kes kogu ja jõu poolest

Kool & Mäng
Tallinn, Vana Posti t. 2
Kõnnetraat: 16—56, 21—78
Mänguasjad, Koolitarbed,
Süstad ja tõukekelgud.

meil praegu eesrinnas sammuvatest esimaadlejatest kaugel ees. Siit kujuneks hää juhatause juures nii mõnigi Martin Kleini taoline mees välja.

Järvamaakonna 1923 aasta esimaadleja nime omasivad: sulgkaalus Robert Mauser „Maleva“; kergeskaalus Julius Stark „Maleva“; keskaalus Johannes Johannson, „Järva Sp. Ring“ ja poolraskeskaalus Elmar Männik „Maleva“.

Tõstete tagajärjed tabelis.

Võistleja nimi ja kaal	Selts	Võistleja keharaskus	Rebimine ühega	Surumine kahega	Tõukamine, ühega	Rebimine kahega	Tõukamine kahega	Summa	Auhind
Sulgkaal:									
Oja, Ado	„Maleva“	142	103	125	135	132	178	673	I
Kergeskaal:									
Kärt, Walter	„	161	137	173	166	156	214	846	I
Eiberg, Erich	„	165	112	156	150	144	207	769	II
Keskaal:									
Kikk, Arnold	„	181	137	166	161	171	220	844	I
Poolraskekaal:									
Pürn, Johannes	„	192 ¹ / ₃	137	161	145	171	230	844	I
Männik, Elmar	„	188 ¹ / ₂	137	166	171	161	230	865	II

„Pildur“.

Eesti esivõistlused poksis.

23. ja 24. märtsil peeti YMCA võimlemissaalis esimesi Eesti esivõistlusi poksis.

Osa võtsid 18 meest, kes 5 kaalu olid jaotatud.

Võistlustingimused olid: võistelda tuli 3 roundi. esimesed kaks à 3 min. ja viimane 4 min., ja kui nendega paremus ei selgu, siis veel lisaround 2 minutit.

Fuhindasid omandasid:

Sulgkaalus: Kerges keskkaalus	
1. Odrovonsh, (Kalev)	1. Einmann, (Sport)
2. Glass, (Sport)	2. Valge, (Kalev)
	3. Pullisaar (Kalev)
Kergekaalus: Keskaalus:	
1. Palm, (Sport)	1. Kütt, (Sport)
2. Nirk, (Sport)	2. Greenbaum, (Kalev)
3. Hakken, (Kalev)	

Poolraskekaalus:

1. Gern, (Sport)
2. Tamberg, (Kalev)

Esimesel päeval sulgkaalus saavutas Odrovonsh kaunis kiire võidu, kus ta mõne sekundiga sai aru vastase nõrkadest külgedest ja energilise pääletungimisega sundis esimese roundi lõpul seda alla andma.

Teine võit järgmisel päeval ei olnud Odrovonshil juba nii kerge, tema vastasel Glassil on hästi arendatud aktiivne kaitse.

Kergekaalus oli võistlus enam ühejõulisem ja tugevam mees, Palm, tuli võitjaks. Temal on väga hea seisak ja otselöögid. Teiseks tuli Nirk, kes omab väga hääd tehnikat, kuid ei ole küllalt vastupidav. Hakken on hääd materjaal, kuid vajab kooli, s. o. tehnikat.

Kerges keskkaalus oli Einmannil määratu ülekaal, kellel võidud väga kergelt järgnesid. Keegi ei suutnud talle üle kahe roundi vastu pidada, mõned loobusid kohe esimeste löökide järel.

Valge on hääd jõud ja annab vastupidavust. Ka Pullisaaril on kena tehnika ja töötab meeldival.

Keskkaalus oli Kütti ja Greenbaumi võistlus huvitavam esimesel päeval. Kütti üle-

kaal selgus alles lisaroundil. Greenbaum on täiesti vääriline vastane Küttile.

Poolraskekaalus võistlesid kõvasti esimese koha pärast Gern ja Tamberg, kus esimene suutis samuti paremust näidata alles lisaroundil. Gernil oli igatahes suurem vastupidavus kui Tambergil.

Meistri nimede omandamiseks tuli kergemate kaalude võitjatel väljakutsuda raskemate kaalude võitjaid. Juhusel, kui raskema kaalu võitja kaotab kergema kaalu võitjale, jääb see ka raskema kaalu meistriks.

Odrovonsh kutsus välja Palmi. Palmi ülekaal selgus aga kohe esimeses roundis, mille tõttu Odrovonsh loobus edasi võistlemast, sellega kaitses Palm oma meistri nime. Omas kaalus on ka meistriks Odrovonsh, sest tal tuli võistelda oma kaaluga, kus ta ka puhtalt võitis. Einmann kutsus välja Kütti. Kui võistlus algas, läks Einmann, kes harjund kergelt võitma, välja hooletult, kuna Kütt kohe haruldase energiaga päale hakkas. Einmann ei teadnud igatahes temas nii kardetavat vastast leida. Kütt töötas haruldaselt hästi, oli väga kiire ja mitmekülgne.

Teisel roundil lõi ta Einmanni kaks korda parteri. Päale kolme roundi tunnistati Kütt võitjaks. Võistlus oli huvitavaim, mida meil senni nähtud.

Kütt on nähtavasti teinud suuri edusamme ja kaitses auga oma meistri nime.

Einmann jäi oma kaalu meistriks, Palm loobus temaga võistlemast. Ees seisab veel võistlus Kütti ja Gerni vahel, Eesti meistri nime päale.

Võistlused läksid elavalt, mitmed võistlejad näitasid suurt tehnilist edu ja võib tõendada, et see spordiala on läinud talve jooksul oma olemise meil kindlustanud. Samuti võib öelda, et mitmed võistlejad on juba rahvusvahelisele kõrgusele tõusnud

B. Bõther.

Eesti esivõistlusi suusatamises

peeti Viljandis, 10. ja 11. märtsil Viljandi-maa Spordiühingu korraldusel. Osavõtjaid oli Tallinna „Kalevist“, Tartu Akad. Sp. Kl. ja Viljandi Spordi Ringist — kokku 10 võistlejat. Mitmed ülesandjad ei olnud üldse ilmunud, kuna paljud endid enne

võistlusi ära ütlesid. Esimesel päeval laupäeval jooksti ainult

5000 meetrit meestele.

Jooksti ringteel, kus iga minuti järele üks võistleja lahti lasti. Esimesena läks star-

dist välja Grünberg, siis ühe minuti pärast Allik, Toonikus, Meiner, Michelson, Tiitso, Rüütel ja kõigeviimasena Andresson. Lõpetasid — Allik, Toonikus, Grünberg, Andresson, Tiitso, Michelson, Meiner ja viimasena Rüütel. Ajad: Theodor Andresson 20 min. 52, 5 sek., teine L. Tiitso 23 min. 38,5 sek. ning kolmas Th. Toonikus 24 m. 41,0 s.

Järgmisel, 4 skp., algasid võistlused enne lõunat. Naisvõistlejaid oli ka oma pool tosinat ülesannud, kuid kohale ilmunud ainult üks. Nii siis saavutaski prl. E. Allas meistri nime

3000 meetris naistele, jookstes selle maa 18 min. 20,5 sek. Kohe pääle seda algas

25.000 meetrit meestele.

Jooksu algavad — Michelson, Allik, Tiitso, Andresson ja Toonikus. Juba esimesel rin-

gil kihutab Andresson mitmest eelsõitjast mööda ja asub järgmistel ringidel kõige ette, jättes mõnda meest üle ringi (5000) m. järele. Toonikus, mis ka samas tempos jookseb — väsib ja loobub enne lõppu.

Esimesena tuli kohale T. Andresson, parandades tuntavalt meie rekordi, ajuga 1 tund 54 min. 49,4 sek. Teisena Allik — 2 t. 04,8 sek., kuid kõrvaldakse kohtunikkude poolt, kui mitte reegli-päraselt võistelnud — nimelt seespool ringi sõitnud. Kolmandana tuli L. Tiitso (Akadeemiline Sp. Klubi) ajaga 2 tundi 12 min. 20,7 sek. ja omas teise koha.

Ohtul oli võistlejatele ja kohtunikkudele teeõhtu, kus auhinnad väljaanti ning sõbralikus meeleolus juttu vesti. Vastuvõtmine viljandlaste poolt oli häa.

— Sm.

KODUMAALT

E. S. S. KALEVI JA TALL. LAWN-TENNIS & HOKKEY KLUBI KOONDUSMEESKOND
V. S. SPORT'I VASTU.

V. S. Sporti meeskond on olnud meil vahetpidamata meister jääpallis, lüües omi vastaseid kodumaa meeskondi tuntava ülekaaluga. Seepärast tõusis huvi näha meistermeeskonda võistlemas kord teiste paremate seltside koondatud meeskonna vastu, pakkudes seega publikumile põnevast mängu ja meistermeeskonnale hääd jõuproovi. Tagamõttena sarnase mängu korraldamises, mis aset leidis 11. märtsil, oli ka Talvespordi Liidu kulude katmine, mis tekkinud jääpallimeeskonna saatmisega Soome talvemängudele.

Koondusmeeskond esines järgmises koosseisus:

	Roomann (Kalev)			
	Sarv (Kalev)		Pessa (Kalev)	
	Paulson (Klubi)	Röks (Kalev)	Kull (Kalev)	
Lell (Kalev)	Ostrat (Kalev)	Malten (Klubi)	Luha (Kalev)	Freiberg, (Klubi)

neist Lell reservmehena, kes Pessa kohal mängis, kuna viimane puuduva Everi (Kalev) aset täitis.

V. S. Sport esines omas harilikus koosseisus.

Mäng algas haruldasetelava ja kiire tempoga koondusmeeskonna ajajaterivi initsiatiivil ja viidi lühidate, kiirete söötudega Sport'i värava alla, kus vasak äärmine mõne minuti järel esimese palli väravavahi sõrmede vahelt võrku lööb. See teeb meeleolu ja areneb meil senni nägemata äge pääletungimine meistermeeskonna värava pääle, mis lühikese ajaga veel kaks väravat annab. Sport surutakse täitsa oma poolele kaitseesikorda ja kestab tükk aega ennem, kui ta suudab toibuda paanikast ja mingid kombinatsioonid ette võtta. Need likvideeritakse aga kohe suurepäraselt töötava koondusmeeskonna kaitse poolt. Tekib äge rabelmine välja keskpaias, on palju õige kardetavaid situatsioone ja kuhjumisi ning varsti lahkubki koondusmeeskonna keskajaja Malten verise kulmuga. Sport pääseb kord kaitsest läbi ja tagajärg on 3:1. Arvatakse, et Sport nüüd tagajärge tasa teeb, kuid koondusmeeskond viib mängu uuesti õnnestunud kombinatsioonidega Sport'i värava alla, kus selle kaitse täielikku segadusse sattub ja koondusmeeskonnal raske ei ole veel kolme väravat kohmetanud väravavahist mööda võrku

lütüa. Sport suudab ainult harva esimesel poolajal vastaspoole värava lähedusse ilmuda. Poolaeg lõpeb 6:1.

Teisel poolajal ei ole koondusmeeskonnas märgata enam suuremat energiat, mõned mängijad paistavad juba kaunis väsinud olevat ja Sport võtab võistluse juhtimise enese kätte. Üldiselt ei arene tal aga kokkumäng sugugi, palju soodsaid momenta lastakse ebaõnnestava soolomängu tõttu mööduda ja suurte pingutustega suudetakse vaid kaks väravat tasuda, üks õige lähedast karistuslöögist. Sport'i kaitse on aga teisel poolajal enam hoogus, töötab korrapärasemalt ja ei lase koondusmeeskonna ajajaid enam nii vabalt värava all mängida, mis viimastel ka raskendatud, kuna keskpoolkaitsja Rõks purustatud nina tõttu pikemat aega väljalt puudub. Lõpuks suudetakse siiski mitme ebaõnnestava katse järel veel üht väravat lütüa. Tagajärg seega 7:3.

Üldiselt oli mäng elav ja huvitavam kui vast ükski teine võistlus käesoleval hooajal, kuna siin tugevamad jõud, mida meil üldse võimalik välja panna, vastastikku olid. Mäng kannatas vast üleliigse närvilikkuse all, kordamisel samade meeskondade vahel oleks ta enam tasukaalulisem ja veelgi huvitavam.

Sport oli igatahes nõrgemas vormis kui esivõistlustel, kuna käesolevat koondusmeeskonda vast veidi tugevamaks tuleb pidada kui Helsingis esinenud liidumeeskonda (Võrreldagu näit. liidu A. ja B. meeskondade vahelist mängu enne Helsingisse sõitmist käesolevaga).

*

RIIA KOONDUSMEESKOND TALLINNAS.

Tall. Lawn-Tennis ja Hokei Klubi, kes hiljuti Riias võistlusreisil viibis, oli 4—5 skp. kutsunud Riia koondusmeeskonna omale vastukülaskäigule. Kuna meil tänavu eriti halva ühenduse tõttu Soomega rahvusvahelisi jääpallivõistlusi päälinnas pole peetud, oli Riia ja Tallinna koondusmeeskondade vaheline võistlus pühapäeval, 4. märtsil, esimene rahvusvaheline ja kaunikese hulga päältvaatajaid kokku meelitanud.

Võistlust peeti 9-meheliste meeskondadega, sest et lätlastel nähtavasti rohkem mängijaid polnud välja panna, muidu meil harilikku määruste järel. Meil tuntakse lätlasti kui halbu jääpallimehi, seepärast ei oldud ka suuremat rõnku Tallinna

meeskonna kokkusäädmise pääle pandud. See esines õige kohmetult ja saamatult. Esimese poolaja algul suutsid eestlased kolm väravat sisse viia, millega poolaeg lõppes, kuna teisel poolajal lätlasted enam ülekaalus olid ja poolaja 3:3 lõpetasid. Seega terve mäng 6:3.

Tallinna meeskonnas oli parem mees keskpoolkaitsja Saulmann, Riia meeskonnas väravavaht Strixfeld, kes jalgadega püüdmises õige suurt osavust näitas. Mõlempi poole mäng oli üksikmäng, kokkumängust ei olnud juttu.

Teise võistluse, 5. märtsil, lätlaste vastu oli Klubi võtnud oma õlgadele. Ei saanud aga sellega hästi hakkama, sest lätlasted olid kogu aeg mängus peremehed ja võitsid tuntava ülekaaluga 9:6. Seega esimene sarnane juhus, kus läti meeskond võitjana Tallinnast lahkus. Päältvaatajatele paistis, nagu oleksid klubi mehed liig loult asja võtnud, mängu ennast, ja kuuldus arvamist, et mehed liialt energiat eelmisel õhtul banketi pääle on raisanud. Nõrgem mees väljal oli vahekohtunik, kes sagedasti tervet läti ajajate liini lubas off-side'is seista ja võitu neile soodsustas.

*

E. S. S. KALEVI, TARTU KALEVI JA TARTU TURNISELTSI

ühist võimlemispidu 25-mal skp. Estoonia teatrisaalis tuleb kõigiti kordaläinuks pidada. Kõige parema mulje jätsid Tallinna naisvõimlejad oma vabaharjutuste ja harjutustega aparaatidel, kuna nuiaharjutused, mis harilikult nende hiilgenumber olnud, nurja läksid. Seda tuleb vist osalt juhataja arvesse panna, kes võimlejatele nähtavasti ei olnud selgeks teinud, kas harjutust üks või kaks korda teha. Tartu meesvõimlejad vabaharjutused kannatasid verevaesuse all. Harjutused olid valitud küll väga rasked, seisid koos hüpetest jne, kuid neis puudus kindlus. Parema oleks olnud lihtsamaid harjutusi suuremale võimlejad kogule võtta.

Hääd olid ka meesvõimlejad harjutused roobaspuudel, rekil, ja kitsel. Lõbusate vahepaladena töivad elevust „kokad ja korstnapühkijad“ ja „koomiline tants“.

Üldiselt võib öelda, et etendus parema mulje jättis, kui ükski varem nähtud kodumaa võimlejad esinemine.

*

TALLINNA „KALEVI“ ILUUISUTAMISOSAKONNA PAREMAD JÕUD PAIDES KÜLAKOSTI PAKKUMAS.

Pühapäeval 11 märtsil oli paidelastel õnnelik juhused näha Järvamaakonna Spordi Ringi uisuteel Eesti paremaid jõudusi iluuisutamise alal. Külla olivad tulnud meile nimelt Tallinna „Kalevi“ iluuisutamisosakonna liikmed härrad Teder, Hiob, Grünreich, pr. Laane-Ljonova, neiu Stamm ja Märk, keda Sp. Ringi Esimees härra Oidermann soojade sõnadega tervitas ja tere-tulemast ütles. Külaliste poolt sai puhtalt ettekantud lihtne, kuid maitsekalt

võistlused T. Keskkoolidele: 3 klassis meesõpilastele ja ühes klassis naisõpilastele.

Halva jää tõttu keeldusid I klassi võistlejad võistlemast, mille tõttu I kl. võistlused edasi lükkati.

Naisvõistluse võitis prl. Prii, sõites rennritega mõlemad maad täiesti „mehelikult“, teisele kohale tuli prl. Jätša, kuna kolmanda kohaga leppima pidi prl. Tanne, kes julgemalt sõitis kui prl. Jätša. II klassi parem oli Haabo ja III kl. Jürisson.

11 märtil s. a. peeti ära võistlused I klassile „Kalevi“ liuväljal.

Riia koondatud jääpallimeeskond, kes hiljuti Tallinnas võistles.

Akeeli foto.

kokkuseatud, kava, mis publikumi poolt ka väärilist hindamist leidis, iseäranis Eesti meisterpaari pr. Laane-Ljonova ja herra Hiob'i võluv paarissõit.

Nende ridade kirjutajal jäi isiklikult, võraste esinemisest, ülihea mulje järele, ning pahavõitu jääd arvesse võtmata võiks konstateerida, et meie kunstsõidus viimase kahe aasta jooksul hiigla suurte sammudega edenenud olemine.

„Pildur“

*

TALLINNA KESKKOOLIDE KIIRUISUTAMISE VÕISTLUSED.

17 veebruaril s. a. korraldas T. K. S. R. Ühing V. S. Spordi liuväljal kiiruisutamise

Vaikne ilm ning hää jää võimaldasid soodsaid jooksu tingimusi.

Võistlejaid 5; oodatav konkurents Jätša ja Karu vahel jäi tulemata, sest Karu võitis kõigis mais vabalt.

Tuntavalt on edenenud Karu, mida tõendab tema poolt 500 mtr. näidatud aeg 52,9. 1500 ja 5000 mtr. ajad on rahuldavad, oleks olnud aga märksa paremad, kui oleks saanud 1500 mtr. paaris jooksta (ainult 2 ajamõõtjat) ja poleks 5000 mtr. üle poole maad Jätša taga libistanud.

Jätša „vähjakäiku“ ei oska muuga seletada, kui et temale näivad muud löbud rohkem pakkuvat, kui harjutus.

Rohkem energiat, muidu löövad tuleval aastal kindlasti Haabo ja Semiskar, kes juba nüüd 1500 mtr. tõsiselt hirmutasid.

Mis puutub võistluste korraldajatesse, siis ei ole mitte üksi soovitat, vaid väga tarvilik et ka nemad oma esitajad saadaks võistlustele, viimasel võistlusel puudusid nad täiesti, ning kohtunikud ei teadnud keda lasta võistlema. Üldised tagajärjed on järgmised.

Võistleja	500 mtr.	1500 mtr.	5000 mtr.	Koht
Haabo	62.	3.09,7	11.06,7	III
Semiskar	62.	3.10	—	
Karu	52,9	2.57,1	10.39	I
Kuulmann	71.4	3 47,8	13.02,9	
Jätsa	60,1	3.09,2	10.56,8	II

—gi.

*

TARTU KALEVI RAHVUSVAHELISED KIIRUISUTAMISE VÕISTLUSED.

3. ja 4. märtsil s. a. korraldas Tartu Kalev rahvusvahelised võistlused, milledest ka paremad läti uisutajad Ibens ja Busarovs, ja Poola meister Jucevicz osa võtsid. Võitjateks tulid lätlased, kes esimese ja

kolmanda koha omandasid, kuna meie Mitt ja Rubli teise ja neljanda kohaga pidid leppima. Mitti kaotus on seletatav tema halva ajaga 500 mtr. pääl. Hra Martini poolt väljapandud karika omandas Ibens.

Tagajärjed olid:

Järjekord	Võistleja	500 mtr.	1500 mtr.	5000 mtr.	10.000 mtr.	Ruhind
1.	Märka	—	—	10.35,1	—	
2.	Baumann	60,3	2.59,2	10 47,2	—	
3.	Jucevicz	55,5	2.56,4	10.46,5	—	
4.	Tuvike	58,1	3.03,2	11.24,8	24.04,2	
5.	Rubli	53,9	2 53,9	10.42,0	21.41,6	
6.	Martin	52,2	2.51,0	10.46,0	—	
7.	Busarovs	56,8	2.50,8	10.13,8	20.34,6	III
8.	Mitt	54,2	2.48,5	10.00,5	20.22,3	II
9.	Ibens	55,8	2.45,0	9.59,1	19.50,0	I

Kodumaa võistlejad, pääle Märka (Akad. Sportkl) ja Rubli (V. S. Sport), olid Tartu Kalevist.

*

JALGPALLI KROONIKA

BELGIA — PRANTSUSMAA 4:1.

24. veebruaril on Belgia võitnud järjekorraliselt Prantsusmaad tagajärjega 4:1 (2:0).

*

UNGARI — SHVEITS

on mänginud 11. märtsil Lausanne'is tagajärjega 6:1. Poolaeg oli Ungari kasuks 1:0. Ungari suur võit on tähelepanemisväärt, kuna Shveits tänava Hollandit 5:0 ja Austriat 2:0 on löönud.

*

ITAALIA — UNGARI

on mänginud 4. märtsil tagajärjega 0:0. See on Itaaliale 11-nes võistlus järgemööda ilma kaotuseta.

*

BELGIA — PRANTSUSMAA

on 25. veebruaril Brüsselis mänginud 4:1 (2:0). Mäng oli hää mõlemil poolel. Päältvaatajaid 30.000.

*

MITMESUGUST

ROOTSI MEISTRITEKS MAADLUSES

on tulnud:

Kärbeskaalus: C. Andersson (Sparta Malmö).

Sulgkaalus: Fr. Svensson (DIF, Stockholm).

Kergekaalus: O. Bergström (Sparta, Malmö).

Keskkaalus: G. Lindgren (Sparta, Malmö).

Poolraskekaalus: C. Westergren (Sparta, Malmö)

Raskekaalus: E. Nilsson, (Sparta, Malmö).

*

SOOME ESIVÕISLUSE JÄÄPALLIS

on võitnud HJK (Helsingi jalgpalliklubi), lüües Viiburi „hunte“ (sudet) 4:1. Samal meeskonnal oli kõvasti tööd Kiffeniga, et teisele kohale pääseda. Tagajärjeks tuli kahetunnilise mängu järele 8:5, kuna poolteisetunni järel see 5:5 oli.

*

SOOME ESIVÕISTLUSED SUUSATAMISES.

10 km: 1) T. Niku 36.02; 2) M. Vuorinen 37.03; 3) T. Kujala 37.13.

30 km.: 1) T. Niku 1.53.50; 2) E. Kämäräinen 1.55.01; 3) T. Kujala 1.56.30.

20 km. murdmaad: 1) M. Raivio 1.11.40; 2) T. Niku 1.11.43; 3) M. Vuorinen 1.14.28.

*

NORRALASED SOOMES VÕISTLEMAS.

Pääle võistlusi Norras tulid kaks paremat Norra uisutajat Osc. Olsen ja R. Larsen ka Soome võistlema.

Esimene võistlus oli neil Tamperes, kus Larsen esimeseks tuli, kuna järgmisel võistlusel Larsen loobus ja Olsen ainult kolmandaks tuli.

Tampere võistluste paremad tagajärjed olid:

500 mtr.: 1) R. Larsen 46,0; 2) O. Olsen 46,8; 3) A. Vallenius 47,1.

1500 mtr.: 1) Vallenius 2.27,2; 2) Larsen 2.28,7; 3) H. Belevitz 2.91,1.

5000 mtr.: 1) U. Pietilä 9.08,4; 2) J. Skutnabb 9.11,9; V. Bergström 9.16,4.

10.000 mtr.: 1) Skutnabb 18.28,4; 2) Larsen 18.35,9; 3) Pietilä 18.39,3.

Esimene Larsen 9 p., teine Skutnabb 13 p., ja kolmas Vallenius 15 p.

Viiburi võistluste:

500 mtr.: 1) Vallenius 46,1; 2) Larsen 46,2; 3) Olsen 47,5.

1500 mtr.: 1) Vallenius 2.32,0; 2) Ovaska 2.32,4; 3) Olsen 2.34,6.

5000 mtr.: 1) Ovaska 9.17,4; 2) Larsen 9.18,8; 3) Vallenius 9.19,7.

10.000 mtr.: 1) Päivinen 19.14,5; 2) Ovaska 19.17,3; 3) Vallenius 19.17,8.

Punktid: 1) Vallenius 7, 2) Ovaska 8, 3) Olsen 14.

Ilmameister Thunberg võistles eriti korraldud 1000 meetris ja parandas Soome rekordi 1.34,9 pääle.

*

OLE OLSENI ATAAK 10.000 MTR. REKORDI PÄÄLE

Veebruari lõpul Trondhjemis (Norras) peetud võistlustel oli haruldaselt vormis Ole Olsen ja jäi Mathieseni 10.000 mtr. rekordist ainult $\frac{3}{10}$ sek. maha, aeg 17.22,9. Võistlustest võtsid ka venelased ja soomlased osa

Tagajärjed olid:

500 mtr.: 1) Larsen 44,8; 2) Osc. Olsen 45,0; 3) Melnikov 45,6; 4) Ovaska 46,2; 5) Halvorsen 46,7; 6) Ole Olsen ja Jppolitov 47,1.

1500 mtr.: 1) Ole Olsen 2.23,8; 2) Melnikov 2.25,0; 3) Larsen 2.25,8; 4) Halvorsen 2.26,5; 5) Ippolitov 2.27,1; 6) Ovaska 2.27,5; 7) Osc. Olsen 2.27,9.

5000 mtr.: 1) Ole Olsen 8.33,7; 2) Ippolitov 8.40,3; 3) Melnikov 8.42,2; 4) Aune 8.46,9; 5) Larsen 8.50,7; 6) Osc. Olsen 8.59,6; 7) Halvorsen 9.01,9.

10.000 mtr.: 1) Ole Olsen 17.22,9; 2) Ippolitov 17.57,9; 3) Aune 17.59,7; 4) Larsen 18.02,6; 5) Melnikov 18.04,6; 6) Ovaska 18.18,6; 7) Osk. Olsen 18.23,1.

Esimiseks tuli Ole Olsen $9\frac{1}{2}$ punktiga, 2) Roald Larsen 11 p., 3) Melnikov 12 p.

*

A. BLOMQUIST,

parem Rootsi kiirusutaja, on 500 mtr. säädnud uue Rootsi rekordi ajaga 44,9. Teine mees oli E. Blomgren ajaga 46,4.

*

LATVIA REKORDID UISUTAMISES

on järgmised:

500 mtr. A. Rumba 48,2

1.500 „ A. Rumba 2.38,2

5.000 „ A. Eberleins 9.20,4

10.000 „ R. Ibens 19.18,4

*

SVERIGES IDROTTSPEL GÖTEBORG 1923

Kolm plakaati.

*Stockholmi, Antverpeni ja Göteborgi
mängude reklaamplakaadid.*

(0:0); Prantsusmaa — Shveits 4:2 (1:2);
Tsheho-Sl. — Shveits 10:3 (8:3); Rootsi —
Belgia 9:1 (4:0); Rootsi omandas 8
punkti, Prantsusmaa 6 ja Tsheho-Sl. 4 p.
vastu.

*

NORRA KROONPRINTS

on junioride klassis tulnud meistriks suusa-
hüpetes. Tagajärg 36 mtr.

*

KES ON OLNUD ILMAMEISTRID KIIR- UISUTAMISES.

Eсивõistlusi on peetud 1893. aastast
saadik:

- 1893 Hollandis: Jaap Eden, Holland.
- 1894 Rootsis: Otsustamata.
- 1895 Norras: Jaap Eden, Holland.
- 1896 Venemaal: Jaap Eden, Holland.
- 1897 Kanaadas: Mc Culloch, Kanaada.
- 1898 Shveitsis: Peder Östlund, Norra.
- 1899 Saksamaal: Peder Östlund, Norra.
- 1900 Norras: Edw. Engelsaas, Norra.
- 1901 Rootsis: F. Vathén, Soome.
- 1902 Soomes: Otsustamata.
- 1903 Venemaal: Otsustamata.
- 1904 Norras: Sigurd Mathiesen, Norra.
- 1905 Hollandis: de Koning, Holland.
- 1906 Soomes: Otsustamata.
- 1907 Norras: Otsustamata.

HOLMENKOLLENI

kuulsa 50 km. murdmaasuusatamise on
võitnud norra „suusakuningas“ Thorleif
Haug viiendat korda. Tänavune võit oli
tal kerge, kuna soomlased puudusid.
Haugi aeg oli 4 t. 35 min. 06 sek. Mine-
val aastal võitis nim. võistluse soomlane
Collin ajaga 4 t. 42 m. 28 sek.

*

EUROOPA ESIVÕISTLUSED JÄÄHOKKEYS
on võitnud Rootsi. Üksikutest võistlustest
oleks nimetada: Prantsusmaa—Tsheho-Slo-
vakia 2:1 (1:0); Rootsi — Shveits 6:0
(3:0); Tsheho-Slovakia — Belgia 3:0

- 1908 Shveitsis: Oscar Mathiesen, Norra.
 1909 Norras: Oscar Mathiesen, Norra.
 1910 Soomes: Nik. Strunnikov, Vene.
 1911 Norras: Nik. Strunnikov, Vene.
 1912 Norras: Oscar Mathiesen, Norra.
 1913 Soomes: Oscar Mathiesen, Norra.
 1914 Norras: Oscar Mathiesen, Norra.
 1915—1921 ei peetud võistlusi.
 1922 Norras: Harald Ström, Norra.
 1923 Rootsis: Claes Thunberg, Soome.

*

SPORDIAJAKIRJANIKKUDE KONGRESS
 peetakse Göteborgis säälsete Rootsi män-
 gude puhul. Rootsi ajakirjanikkude ühing
 on hiljuti seda küsimust arutades otsusta-
 nud eriti sellekohaseid kutseid mitte välja
 saata vaid hääleõigust lubada kõigile män-
 gudel viibivatele spordiajakirjanikkudele.

*

SOOME SISEESIVÕISTLUSTEL

- on saavutatud järgmisi tagajärgi:
 Kaugus h-ta: 1) V. Eskola 3 20,5, 2)
 V. Mäki 3.13,5, 3) P. Tötterman 3.04.
 Kõrgus h-ta: 1) Mäki 1.46, 2)
 Eskola 1.46, 3) Tötterman 1.37.
 Kolmik h-ta: 1) Mäki 9.36,5, 2)
 Ikonen 9.14, 3) Eskola 9.10.

*

AMEERIKA SISEESIVÕISTLUSED.

17. veebr. Buffalos.

- 60 yardi: 1) Loren Murchison 6,4 sek.,
 2) E. J. Rusnak, 3) Harold Jones.
 300 yardi: 1) Loren Murchison 31,2 sek.,
 2) M. F. Lochnitch, 3) Harold Jones.
 600 yardi: 1) Earl Eby 1 min. 14,4 sek.,
 2) Vincent Lally, 3) Melvin Suttmer.
 1000 yardi: 1) Ray Watson 2 m. 15,4 sek.
 2) Phil Spink, 3) R. F. Wharton.
 2 maili: 1) Joie Ray 9 m. 10,4 sek.,
 2) Walter Maunz, 3) E. C. Vanderpyl.
 1 mail käik: 1) W. Plant 6 m. 6,4 sek.,
 2) Miles Joye, 3) T. M. Nowak.
 Kõrgushüpe hooga: 1) Harold
 Osborne 1.93, 2) Ambroet 1.88, 3) S. J.
 Needskuvy 1 83.
 Kõrgushüpe hoota: 1) T. T. Hos-
 kins 1.51, 2) C. E. Jacuit 1.49, 3) Irwin
 Reed 1.48.
 Kaugushüpe hoota: 1) Jrvin Reed
 3.28, 2) Harold Osborne 3.23, 3) T. T.
 Hoskins 3 20.
 Kuulitõuge: 1) Auguste Pope 13.20,
 2) Harrison Thompson 13,07, 3) Harry
 Goelitz 11.10.

*

JOIE RAY JA WILLIE RITOLA.

Ameerika sisespordivõistlused on täies
 hoos ja säälsed päevakangelased: „tagasi-
 tulnud“ Joie Ray (kes karistusest vabane-
 nud) ja soomlane Willie Ritola. Mehed
 on mõlemid ülihääs vormis, löövad kord
 üks ühte, kord teine teist, tagajärgedena
 aga purunevad ilma- ja ameerikarekordid.

Joie Ray

Veebruari algul säadis Ritola ameerika
 rekordi 4 ingl. mailil (6436 mtr.) ajaga
 19.27,8. Endine oli Bonhagi oma 19.39,8,
 kuna Shrubbi ilmarekord 19.23,4 on.

9. veebruaril jooksis Joie Ray 2 maili
 ilmarekordi parandamiseks. See õnnes-
 tuski tal. Ajaks tuli 9 m. 08,6 sek., kuna
 end. Shrubbi rekord 9.09,6 oli. Samas
 jooksus parandas Ray ka ameerika rekorde
 1³/₄ ja 1⁷/₈ mailil. Ritola jäi selles jooksus
 ligi ³/₄ ringi maha. Ray vaheajad olid:
 1/4 maili 62,4; 1/2 m. 2.11,6; 3/4 m. 3.22,0;
 1 m. 4.29,4; 1 1/4 m. 5.39,2; 1 1/2 m. 6.48,6;
 1 3/4 m. 7.59,8; 3000 mtr. 8.31,2; 1 7/8 m.
 8.34,6; 2 m (3218 mtr.) 9.08,6.

12. veebruaril katsus Joie Ray paran-
 dada 1³/₄ maili rekordi, kuid ebaõnnestas

ja sai löödud W. Ritola poolt, kelle ajaks märgiti 7.59,4.

25. veebruaril on Ritola jooksnud 5000 mtr. pääl tähelepanemisväärt tagajärje — 15.01,2.

1. märtsil oli kauaoodetud sündmus. Ray ja Ritola sattusid kokku 3 maili pääl, milleks mõlemid eriliselt ettevalmistatud olid ja mis nende võimistele eriti vastab. Võitjaks tuli ootamatult Ritola ja ilma-rekordilise ajaga 14.14,6. Endine Ameerika siserekord oli Hannes Kolehmaise oma 14.18,2 ja Shrubbi välisrekord, mis ka purunes, 14.17,6.

8. märtsil on Joie Ray löönud maailma siserekordi 5000 mtr. pääl ajaga 14.54,2. Endine oli Hannes Kolehmaise oma 14.57,0.

*

UUE KUULIREKORDI

ameerika sisevõistlustel on säädnud üliõpilane Ralph Hills tagajärjega 14.86.

Samal võistlusel jooksis Ville Ritola 5000 mtr. 15.01,4.

*

KUULIREKORDI VEEL PARANDATUD.

Clarence Houser on Kalifornias tõuganud kuuli koguni 14.98,6.

*

MUSSOLINI

olla suur spordisõber ja tunda elavat huvi Itaalia võidushansidest Pariisi olümpiaadil. Tema arvamise järel võida itaallastel võidulootusi olla pikamaajooksudes, ujumises ja kergekaalu poksis.

*

PRAEGUSED POKSIMEISTRID (ELUKUTSELISED).

Läinud aasta № 40/41 tööme 1922 a. poksimeistrite nimekirja. Vahepeäl on mitmed otsustavad matshid peetud, nii et praegu seisukord järgmine on:

Euroopameistrid:

Paberikaal: Montriell (Belgia).
 Kukekaal: Charles Ledoux (Prantsusm.).
 Sulgkaal: Eugenie Criqui "
 Kergekaal: Hall (Inglismaa), "
 Kerge keskkaal: Piet Hobin (Belgia).
 Keskskaal: Roland Todd (Inglismaa).
 Poolraskekaal: Battling Siki (Prantsusm.).
 Raskekaal: Vaba. Kandidaadid: Joe Beckett, Dick Smith, Carpentier, van der Veer, Erminio Spalla.

Ilmameistrid:

Paberikaal: Vaba.
 Kukekaal: Joe Bynch (Ameerika).
 Sulgkaal: Johnny Kilbane "
 Kergekaal: Benny Leonard "
 Kerge keskkaal: Micey Walker "
 Keskskaal: Mice O'Dowd "
 Poolraskekaal: Battling Siki (Prantsusm.).
 Raskekaal: Jack Dempsey (Ameerika).

*

CARPENTIER — SIKI

võistluse tähtpäev olla 9. septembri pääle Pariisis kindlaks määratud.

*

BATTLING SIKI VÕIDETUD.

Võistluses iimameistri tiitli pääle 18. märtsil võitis iirlane Mac Tigue Battling Siki 20 roundi järel punktidega.

LIITUDE TEATED

Teadaanne.

Seega teatab E. Kerge-, raske ja vee-sporti Liidu juhatus, et asemikkude pääkoosoleku volitusel on liidu tõstemäärused järgmiselt muudetud:

§ 15. juurde lisada: „Võistlust alustatakse sulgkaaluga.“

§ 19. muuta: „... Kangi peab ülestõstetult iga tõste juures vähemalt 2 sek. fikseerima.“

§ 23. muuta: Ainukene õige tõstmisviis on: (muudatused vaata „Spordileht“ № 37/38).

§ 25. muuta: „Eesti tõstmis—esivõistlused peetakse ära E. K. R. ja Veespordi liidu korraldusel iga aasta märtsikuu viimasel pühapäeval ja selle eelmisel laupäeval.

Juhtumisel, kui Liit võistluste korraldamisest loobub, võivad nende korraldamise õigust nõuda kõik liitu kuuluvad seltsid, kus korralikult tõstmist harjutakse, kusjuu-

res võistlusi korraldav selts 20% puhtakusust tasu saab. Lubaküsimuse asjus on maksvad üleüldised võistlusmäärused,

§ 28. juurde lisada: „Osavõtjaid võib igasse kaalu iga seltsi poolt ülesanda neli, kelledest kolm võistelda saavad.

Igale seltsile arvatakse punkte teda esitava iga kaalu kolme parema tõstja eest. Esimese võitjale arvatakse kolm punkti, teisele—kaks punkti ja kolmandale—üks punkt“

§ 30. juurde lisada: „Maakonnad võivad oma esivõistluste kavad vabalt kokku seada, silmaspidades kohalikke olusid.

Maakonna esivõistlustest võivad osavõtta ikikud, kes vähemalt aasta maakonna nimekirjas seisnud“.

§ 31. juurde lisada: „Rekord loeb ainult selles kaalus, milleks ametlikul kaalumisel ilmsiks tulnud keharaskus teda õigustab.

Eesti rekorde loetakse järgmistes tõstmisviisides:

- a) Surumine kahega,
- b) Tõukamine paremaga,
- c) „ vasakuga,
- d) „ kahega,
- e) Rebimine paremaga,
- f) „ paremaga,
- g) „ kahega.

Liidu juhatuse nimel

Liidu esimees J. Kauba.

Sekretäär J. Villemson.

*

Teadanne.

Käesolevaga teatab Eesti jalgpalliliidu juhatuse, et liidu erakorralist asemikkude kogu koosolekut peetakse pühapäeval, 15 aprillil, s. a. kell 11 e. l. Tallinnas, Gonsiori t. 4, S. S. „Kalevi“ ruumides.

Päevakord:

- 1) Koosoleku juhatuse valimine.
- 2) Eelmiste protokollide kinnitamine
- 3) Täiendavad valimised.
- 4) Jooksvad asjad ja koosolekul tekkinud küsimused.

Märkus: Kui määratud ajaks tavilikku arvu organisatsioonide esitajate arvust, peetakse järgmist koosolekut pool tundi hiljem, kokkutulnud esitajate arvust peale vaatamata.

Liidu juhatuse.

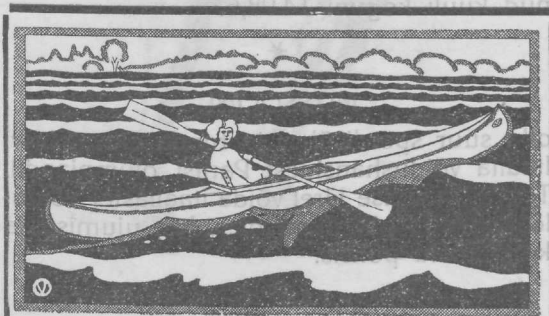
TÄNUAVALDUS.

O/ü. „Esto“ poolt annetatud 10.000 marga eest avaldab toimetuse siinkohal annetajatele oma sügavamat tänu.

Toimetuse.

Õiendus.

Hra Lossmann palub õiendada, et tema lubadus Hannes Kolehmaist võita, (mille eelmises nr-is „ldrottsbl.“ järel tõime), tõele ei vasta, tema kunagi sarnast arvamist pole avaldanud.

Spordiseltsidele.

Süstade tellimisi eelolevaks vee-pordi hooajaks palume aegsaste ülesanda, et tellimiste täitmisega viivitust ei tuleks.

Vabrik valmistab süste järgmistes tüüpides:

- 1) Tugevad meresõidu
- 2) Kerged ja odavad
- 3) Kaheinimese
- 4) Süst—kanoed
- 5) Elegant luksus
- 6) Reisu
- 7) Võidusõidu

süstad

Nõudke hinnakirju ja kirjeldusi!

A/S. „Massprodukt“

Tallinnas, S. Tartu m. № 61-d. Tel. 18—95.

TARVITAJAD!

Kas olete järelemõetlunud, et ostes kaupu erakauplustest, Teie vabatahtliselt annate suure osa oma sissetulekust üksikute rikastamiseks?

Ainult siis on Teil võimalus majapidamises kokkuhoida ja kõik kasu elatustarbete ostust omale saada kui lähema tarvitajate- ehk majandusühisuse liikmeks astute ja kõik kaubad oma ühisusest ostate.

Ühistegelised ettevõtted on aidanud kaubahinnad allasuruda ja on alati valvel, et neid keegi ebaloomulikult kõrgendada ei saaks.

Ühisustele muretseb kaupu peasjalikult otse valmistajatelt ühisuste oma suurkaubandusline ostu-müügi, oma tööstuse ja nõuande keskkohast

Eesti Tarvitajate Keskühisus

Tallinn, Viruvärava puistee 15.

Rätsepaäri

M. Andreesen

Tallinn, Rataskaevu t. 14-4

Kõnetraat 17-54.

Teatab oma austatud tellijatele, et on kohale jõudnud kõik kevade ja suve hooajaks tarvitaminevad riided, Ulster kevadepaliturriided, Covercoat paliturriided ja umber 250 mr. ülikonnariideid, nende seas riideid, mis sisaldavad kuni 50 protsenti siidi.

Austusega
M. Andreesen.

V. Resev-Resel
Toompuiestee 19, Tallinn.

Kõnetraat 20-19

Soovitab: suuski, suusakeppe, soome kelke, suusasaapaid, uiske, sooje kamosunisi, hokkeykeppe ja palle, basketpalle jne., võimlerrise ja suvespordi abinõusid.

Esitajad:

Pärnus,	võiml. õp. F. Nordgren,	Lõuna tän. 14.
Rakveres,	„ „	K Lieberg,
Kuressaares,	„ „	Tartu tän. 5.
Viljandis	„ „	Elmik, gümn.
		Pihlak, „

Kõige parem sõber sportlastele

on

shokolaad,

*sest tema on sportlastega ühes enne ja pärast
--- wõistlust, kui ka wõistluse ajal. ---*

Esimene Eestimaa Õliriide Vabrik
L. Simsiwart & Ko.

Telef. 9—92. Tallinn, Pikk tän. 7. Telegr. „Simsiwartko“

Õliriidest: veekindlad vihmakuued, mantlid, ülikonnad, kimonood,
põlled, presendid j. m.

Puldanist: põlled, presendid, töökindad j. m.

Esimese tegevuse aasta jooksul
4 esimest ja 1 kõrgem auhind.